

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

1-8. évfolyam

Tantárgyi bevezető:

A zenei nevelés Magyarországon a Kodály Zoltán által megalkotott filozófiát követve, tevékenység központú módszer alapján valósul meg.

A magyar zenekultúra évszázados hagyománya, hatalmas magyar dallamkincse, bőséges tartalmat kínál a zenei oktatás minden szintjéhez. Zenei anyanyelvünk, általános műveltségünk megalapozásának és nemzeti azonosságtudatunknak fontos tényezője.

„Mielőtt más népeket akarunk megérteni, magunkat kell megértenünk. Semmi sem alkalmasabb erre, mint a népdal. Erre az alapra épülhet olyan zenei műveltség, mely nemzeti, de lelket tár minden nép nagy alkotásainak. Értékmérőt is kap a népdallal, aki e századok csiszolta tökéletességhez méri, amit hall: nem tévesztik meg többé hamis bálványok...” (Kodály Zoltán)

Általános célok, feladatok:

A Hallás- és zenei nevelés tanterv középpontjában a fizikai és a zenei hallás párhuzamos fejlesztése áll. Emellett korrektív jellegű ritmusfejlesztést végez, hozzájárul a zenei alapműveltség kialakításához, segíti a hallássérült-specifikus nyelvi fejlesztést és korrigálást. A tantárgy hivatott a hallássérülést és következményeit a legközvetlenebbül speciális módszerekkel korrigálni és kompenzálni. mindezt a minősítés kényszere nélkül teszi. A követelmény csakis ennek kiemelt figyelembe vételével értendő. Egyetlen tanuló sem érezheti, hogy gyengébb teljesítményt nyújt a másiknál, hiszen ennek fő okát csak a hallásvesztés minőségi és mennyiségi jellemzői képezhetik. Minden évfolyam végére a Hallás-és zenei nevelés eredményeül a tanulók egyéni lehetőségük szerint rendelkezzenek a további évfolyamokon szükséges tovább fejlesztendő ismeretekkel, műveltséggel, készségekkel.

A tanterv a hallássérült gyermekek alapfokú iskolájának minden évfolyamán megjelenik, ugyanakkor komplex, önálló, más pedagógiai környezetben is hasznosítható. Általános, a halló iskola énektanításából, zenei anyagából merítő és hallássérült-specifikus célja, funkciója és követelményrendszere van. Ajánlható elsősorban a hallássérült gyermekek alapfokú iskolájában, valamint a halló iskolában integráltan tanuló nagyothalló gyermekek fejlesztésében, oktatásában. Bővíthető a helyi szükségleteknek megfelelően.

A Hallás-és zenei nevelés tanterv az első osztály anyagát két évre ütemezi.

A tantárgy hivatott a hallássérülést és következményeit a legközvetlenebbül speciális módszerekkel kompenzálni.

Hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók megismerjék a hangok világát, annak jelentőségét, hogy szinte minden mozgás hangot vált ki, hogy a minket körülvevő világ nem néma, zajokkal, zörejekkel, hangokkal telített.

A fenti tények tudatosítása a személyiség harmonikusabb kibontakozásához járul hozzá.

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése, magába foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezését, fontosságának elismerését, olyan művészeti ágak nyelvén, mint a zene, a tánc, a dráma és a bábjáték.

Az esztétikai-művészeti tudatosság alakítása, feltételezi a helyi, nemzeti, az európai és az egyetemes kultúra ismeretét, a művészi alkotások értő és beleérző ismeretét, a nyitottságot a művészi kifejezések sokfélesége iránt, az esztétikai érzék fejlesztésére való hajlandóságot.

Nyitottságra, az érdeklődésre a fogékonyságra nevelés, fejleszti a kreativitást és az arra való készséget, hogy a művészi önkifejezés és a kulturális életben való részvétel révén gazdagítsák önismeretüket, az emberi viszonyaikat, eligazodjanak a világban.

Fontos cél:

- A hangok világának megismerése, a természeti és társadalmi környezet hangjelenségeinek különböző felfogása, az akusztikus ingerek típusainak megismerése, a hangok és tulajdonságainak megkülönböztetése.
- A nyelvi fejlesztés korrigálása a beszédhallás fejlesztése. Korrektív jellegű ritmusfejlesztés. A személyiség harmonikus kibontakoztatása az ön és emberismeret gazdagítása, a kapcsolatteremtő képesség kibontakoztatása.
- A zenei alapműveltség kialakítása, a zenei befogadóképesség fejlesztése, a zenei ízlés formálása. -A zenehallgatás kapcsán a zenei képzelet fejlesztése.
- A hangszerek ismerete, az aktív zenélés megközelítése (egyszerű gyermekdalok hangszeres megszólaltatása).
- Idő és ritmusérzék fejlesztése, a mozgás harmonikusabbá tétele. Élethelyzetek megelevenítése mozgással, mozgássorral, pantomimjátékkal, beszéddel. Szabad mozgásvariációk rögtönzése zenére.
- Mondókák, gyermekdalok, dalok önálló elmondása képességüknek, hallásállapotuknak megfelelően. A zenei anyag sajátos összetevőinek felismerése, reprodukálása (dallam, ritmus, tempó, hangszín). A zenei írás-olvasás alapelemeinek ismerete.

- Zenetörténeti korok jelentős zeneszerzőinek, zeneműveinek és a kor jellegzetes hangszereinek megismerése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népszokások, játékok, hagyományok megismerése.
- A kulturált viselkedés és szórakozás kialakítása.
- Az iskolai ünnepeken való aktív részvétel.

A hallás-zene tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanár és a tanuló együttműködésének kiemelt szerepe van az aktív tanulás kompetenciáinak kialakításában és fenntartásában, megerősítésében és tovább fejlesztésében. Ebben a hallás-zenére is fontos szerep hárul. A hallás-zene tanulását nem a hagyományosnak tekintett tanulási módok, hanem a ráérzés, a gyakorlás (ismétlés) és az önreflexivitás támogatja. Ebből következik, hogy a tanulásból adódó sikeresség élményként jelenik meg. Ennek az élménynek a megtapasztalása más tárgyak tanulásához is pozitívan járul hozzá. Fontos a motiváció fenntartása a képességekhez, előzetes ismeretekhez igazodó tananyag biztosításával, teljesíthető követelmények támasztásával.

A kommunikációs kompetenciák: A hallássérült gyermekek/fiatalok ismeretszerzését nehezítheti a nyelvi kommunikációs szintjük életkorhoz viszonyított elmaradása. Szókincsük, fogalmi gondolkodásuk szegényes lehet, kifejezőmódjuk hangzó magyar nyelven esetleg kevésbé árnyalt, mint halló társaiké. Az írott és a beszélt nyelvhez hasonlóan létezik zenei anyanyelv is, mely saját szintaktikával rendelkező, hierarchikus rendszer. Ezek feldolgozása azonos agyi struktúrák által történik, ezért a zene kiválóan alkalmas az anyanyelvi és az idegen nyelvi kompetenciák fejlesztésére, illetve a beszédnehézségek enyhítésére, melyekre hatékony eszköz a ritmus és a hallásfejlesztés. Lényeges a szöveges éneklés, mint verbális kommunikáció, valamint a saját, alkotó gondolatokat kifejező improvizáció. A tanuló megismeri a zene mindennapi funkcióját, és megtanulja értelmezni a zene médiában történő használatát is.

A digitális kompetenciák: A hallássérült személyek egyik legfontosabb információszerzési, illetve kommunikációs eszköze a számítógép, az okoseszközök és ezeken keresztül az internet. A tanuló a digitális világban él és annak eszközeit használja mindennapjaihoz, ezért az oktatás hatékonyságát növeli, ha a pedagógus épít a tanuló ilyen irányú jártasságára. A tanuló kezében lévő mindennapos digitális eszközök alkalmasak arra is, hogy használójuk számára a zenei kommunikáció eszközei legyenek. A zenei szoftverek, alkalmazások játékosan fejlesztik az

infokommunikációs kompetenciákat.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló megtapasztalja az együttműködés hatékonyságát a csoportos zenei tevékenységeken keresztül és lehetősége van véleményének, gondolatainak kinyilvánítására. Mások produkciójának tisztelettel való figyelése a különböző nézőpontok iránti toleranciáját formálja.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A hallássérült tanulók esztétikai nevelése, ízlésük formálása nemcsak személyiségük színesebbé tételét szolgálja, hanem fontos eszköze a társadalmi beilleszkedésüknek, önkifejezésüknek is. Az önkifejezés, a kreativitás és a szépérzék fejlesztése keretében a tanuló a zenét sajátos nyelvként ismeri fel, mellyel képessé válik gondolatai, érzései tolmácsolására, használva az improvizáció adta lehetőségeket is. A kreativitás fejlesztése valamint a személyiség fejlesztésében a dráma és a tánc adta lehetőségek kihasználása fontos az önkifejezés miatt.

Összesített óraszám táblázat évfolyamonként

Évfolyam	Ek. 1.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Éves óraszám	68	68	68	68	68	68	34	34	34
Heti óraszám	2	2	2	2	2	2	1	1	1

1-4. évfolyam

Minden évfolyam végén a Hallás-zenei nevelés eredményeül a tanulók egyéni lehetőségük szerint rendelkezzenek a további évfolyamokon szükséges tovább fejlesztendő ismeretekkel, műveltséggel, készségekkel. Fő feladat a megszerzett ismeretek, készségek elmélyítése élményszerű, játékos módon. A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki. A hallgatott zenékben ismerjék fel a tanult zenei elemeket, karaktereket. A zene által közvetített élményeket próbálja megérteni. Az alsó tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez

jussanak. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon.

A dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

1. évfolyam előkészítő 1. osztály

Az alapozás időszakát sok játék és éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. Próbálják megtanulni a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Kiemelkedő feladat a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontosságának, az ember életében betöltött szerepének tudatosítása. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	32
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

1. évfolyam előkészítő 1. osztály

Témakör	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az óvodában tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjenek olyan életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalokat, gyermekjátékdalokat, vagyis olyan zeneműveket, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok, mondókák: Cicuskám, Csere-bere, Csiga-biga, Én kis kertet, Fussunk, Erre csörög a dió, Tente baba, Lóg a lába, Ki játszik, Szólj síp, Gyertek haza ludaim, Hinta palinta, Zsipp-zsupp, Sírjunk, ríjünk, Cirmos cica, Sétálunk, sétálunk, Mackó mackó, Kiszáradt a diófa, Ecc-pecc, Kis kacska fürdik, Felugrott a Sára, Csön, csön gyűrű, Csíp, csíp csóka, Lóg a lába, lóg a, Mit játsszunk lányok, Itt kopog, ott kopog, Kiskarácsony, Orgona ága, Fényes napsugár, Erre kakas, Töröm, töröm a mákot, Aki fázik, Azt mondják a cinegék, Ha- ha- ha havazik, Két kismadár ül a fán,	- Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, - Különböző hangerővel tud énekelni; - A zenei produkciók kifejező előadasmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban

- Magyar gyermekdalok és népdalok, mondókák hallás utáni megtanulása, az óvodában tanult mondókák, játékok ismétlő gyakorlása - A tanult dalok minél pontosabb éneklése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. - Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül - A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán - A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban - Évfolyamonként legalább 5-10 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása - A dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása - A játékos gyakorlatok során az alapvető táncos kifejezési formák elsajátításának megalapozása - A zenei ízlésben az esztétikai fogékonyság és igényesség alakítása - A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe - Szókincsgyarapítás a gyermekjátékok, mondókák, népdalok, népszokások, tanulása során - A sorvezető, a kiszámoló, a párt választó szerepek gyakorlása - Figyelemgyakorlatok, a gyakorolt dalokkal visszhangjáték, éneklés-mozgás dallamsoronként, taps - lépés - Alakzatok: kör, csigavonal, egyenes vonalú mozgás. - Párválasztó, felelgető játékok. - Saját éneke egyenletes negyedekkel való járás lábujjon, sarkon dallamonként váltással - Téri alakzat: járás körformában, jobbra és balra haladás.	osztálytársaival aktívan részt vesz; - Hangszerkíséretes dalokat énekel - Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; - Kézjelről megpróbál énekelni - Emlékezetből énekel legalább 5-10 gyermekdalt; - Jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel - Elsajátítja a kifejező éneklés alapjait; - Alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; - A gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük; - Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az óvodában tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Zenehallgatás a hallásmaradványtól függően: - Ritmikus, erős hangzású zenedarabok, illetve a részletek egyenletes lüktetésének átvétele. - Fokozatosan megpróbálni elérni, hogy megértsék a zene által közvetített élményeket.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: Kodály Zoltán: Nyulacska – gyermekkar; Katalinka – gyermekkar Lánc, lánc, eszterlánc; Párnástánc (Elvesztettem zsebkendőmet); Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar Saëns: Az állatok farsangja – részletek; Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; Szőnyi Erzsébet: 21 énekes játék – Sípkészítő (Szólj síp); indulók - Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; - Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése - Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; - A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; - Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; - Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; - A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;	- Érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; - Megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; - Képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; - Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; - A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; - A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömét; - Felismeri a zongora hangját; - Felismeri és megkülönbözteti a gyermek, férfi, női hangok hangzását; - Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; - Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; - Képes az érzelmi azonosulásra; - Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; - Képes megérteni az zenék üzenetét;

- A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	- Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar, zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar;

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az óvodában tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe - Az egyenletes lüktetés megérzése - Ritmusmotívumok könnyített formáinak visszaadása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben - Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója - Alapritmusok gyakorlása mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: - A zenei hangsúly érzékeltetésével, - Mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, - Felelgetős ritmusjátékokkal, - Ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére - Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. - Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; Játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása - Egyenletes lüktetés, mérő - Negyed, nyolcad pár, a negyed szünet, - Hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal,	- Érzékel a tempót és az egyenletes lüktetést - Megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; - A testét hangszerként is használja; - Egyszerű ritmushangszereket használ - Érzékeli és hangoztatja az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben - Érzékeli az ütemhangsúlyt; - Tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; - Felismeri és hangoztatja a negyed, nyolcad pár, ritmusokat, a negyed szünetet, felismeri az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlődőjelet;

- A tempó, a dinamika az éneklésben: - Magas és mély hangok érzékeltetése (pl. dallamvonal lerajzolásával), - Magas és mély hang megkülönböztetése ismert dalokban, - Magas és mély hang megnevezése, kézjele, betűjele és helye, - A szó - mi dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása, kézjele tanári segítséggel, - A dal éneklése a tempó és dinamika megfigyelésével (mérsékelt tempóban, gyorsabban, lassabban, halkán, erősen, közepes hangerővel), - Daléneklés tánclépések gyakorlásával, - Improvizációs gyakorlatok szó - mi hangokkal. - Egyenletes lüktetés - Egyenletes járás, koppantás játékos mozdulatok taps. - Egyenletes lüktetés átvétele lendületes nagymozgással. - Ritmushoz kötött mozgássor memorizálása, visszaadása. - Mondókákból kiemelt vizuálisan is ábrázolt, négy egységnyi ritmusmotívum (egység = negyed érték) átvétele, visszaadása hangszereken, grafikus ábrázolással. - Ritmikus mozgásegység beszédhez illesztése. - A szó - mi dallamhang neve, kézjele, betűjele	- Mondókákat alkot, ritmusokat rögtönöz.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal ; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; gyors; lassú

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az óvodában tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése. - Különböző érzékelési módok fejlesztése, koordinálása. - Az akusztikus környezet és jellemzőinek folyamatos megismerése - Hangszínhallás fejlesztése a gyermekhangszerek használata révén. - A hangmagasság differenciálása - A hang - mint kifejezőeszköz - érzékelése - A hangerő differenciálása - A hangszín differenciálása - Ritmikus tagolt hangadás	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; - Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; - A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; - Hang jelenléte és eltűnése - Hangdifferenciálás - Magas - mély reláció - Oktávnál nagyobb távolság - Oktávtávolság - Kvinttávolság - Visszajelzés mozdulatokkal, grafikusan - Halk és hangos különbségének felismerése: beszéden, éneken, zörejen - A hang folyamatos erősödése, csökkenése esetén. - Visszajelzés: mozdulatokkal, grafikusan, hangszer megszólaltatásával - A hangszínek felismerése - Erősen eltérő zörejek különbségei (fa, fém, üveg) - Ütőhangszerek hangszínének különbségei (dob. cintányér, háromszög) - Az emberi hang: a férfi hangszín felismerése - Beszédhallás fejlesztése - A beszéd meghallása, jelzése hangadással - Az akusztikailag és ritmikailag jól differenciálható szavak, egyszerű tömondatok felismerése, visszaadása vizuális segítséggel - Felszólítások, utasítások akusztikus felismerése, teljesítése - Speciális hangérzékelési módok	- Érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; - Rövid dallamsorokat rögtönöz; - Örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban - Megismeri, a pentaton hangkészlet hangjait; - A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; - A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; - Különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál
Kulcsfogalmak/ fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, akusztikai figyelem, hangdifferenciálás, hangszín, oktáv távolság kvinttávolság, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, magas, mély,

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az óvodában tanultak.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Legyenek képesek - egyéni lehetőségük, képességeik szerint - ritmusképletek felismerésére, megnevezésére, lejegyzésére, ritmushangoztatásra, ritmusok lejátszására ütős hangszereken, "zenekar" formájában is.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, - A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; - A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; - Negyed, nyolcad pár, a negyed szünet grafikai képe és írása - Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; - A lá szó mi hangok megismerése	- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; - Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; - Képes egyszerű kottában tájékozódni;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangjegy

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam előkészítő 1. osztály végén:

- figyeljen fel a tanuló a környezetében hallható hangingerekre, jelezze azok meglétét, eltűnését
- törekedjen hosszú illetve rövid ritmussorozatok, valamint gyors és lassú ritmusok mozgásos megjelenítésére
- törekedjen a felszólítások, utasítások akusztikus úton való felismerésére, teljesítésére, valamint hangerő, hangszín, hangmagasság differenciálására

- törekedjen a magas és mély, halk és hangos hangok mozgással történő érzékeltetésére
- ismerjen körülbelül 5-10 mondókát, gyermekdalt vagy jeles napok verseit, dalait
- törekedjen ezek előadására, közelítve a természetes beszédritmushoz, hanglejtéshez, ritmikusan tagolt hangadásra
- törekedjen a megfelelő hangzóformálására.
- elemi szinten ismerje a szolmizációs hangok kézjelét, helyét a vonalrendszerben.
- tudja a helyes légzés és testtartás szabályait.
- legyen képes hosszú illetve rövid kifújásokat végezni hangszer nélkül majd fúvós hangszerrel
- ismerjék a hangszerek helyes használatát
- törekedjen a lassú illetve gyors sorozatokat lejátszani egyenletesség megtartásával ütős hangszeren
- szívesen vegyen részt a mozgással, játékkal kísért közös éneklésben.
- törekedjen megadott ritmusra, mondókára társaival együtt mozogni, a zenét és a mozgást összekapcsolni
- próbálják megérteni a zene által közvetített élményeket
- ismerje a zenei írás - olvasás alapelemeit
- tudjon zenére szabad mozgásvariációkat rögtönözni

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

1. évfolyam 1. osztály

Az alapozás időszakát sok játék és éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. Próbálják megtanulni a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Kiemelkedő feladat a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontosságának, az ember életében betöltött szerepének tudatosítása.. A zenei olvasás-írás

jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	32
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

1. évfolyam 1. osztály

Témakör	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Ismerjenek olyan életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalokat, gyermekjátékdalokat, vagyis olyan zeneműveket, melyek az életkornak megfelelő élethelyzetek zenei képét adják. Lehetőséget adnak játékokra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok, mondókák: Aki nem lép egyszerre; Bújj, bújj itt megyek; Bújj, bújj medve; Bújj, bújj zöld ág;; Egyél libám; Erdő mellett nem jó lakni; Ess, eső, ess; Ég a gyertya, ég; Éliás, Tóbiás; Fecskét látok; Fehér liliomszál;; Gyertek lányok ligetre; Gyerünk, menjünk vendégségbe; Hej, a sályi piacon; Hold, hold, fényes lánc; Kicsi vagyok én; Körtéfa; Megy a kocsi; Recse, recse pogácsa; Szegény legény; Ti csak esztek, isztok; Túrót ettem; Tücsök koma gyere ki; Zíbor, zábor; Borsót főztem, Télapó itt van, Jaj de pompás fa, Kirje, kirje, Brumm, brumm Brúnó, Esik eső karikára Már megjöttünk ez helyre, Hová mégy te..., Egy-megérett a meggy, Hüvelykujjam almafa, Lementem a pincébe, Gyerekek, gyerekek szeretik a ... Névcsőfolók, Ha én cica volnék - Magyar gyermekdalok és népdalok, mondókák hallás utáni megtanulása - A tanult dalok minél pontosabb éneklése az éneklés helyes szokásainak gyakorlásával, mint egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció, szolmizációs kézjelről való éneklés. - Az előadói készség fejlesztése tevékenységeken keresztül - A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán - A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban - Évfolyamonként legalább 5-10 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása - A dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása - A játékos gyakorlatok során az alapvető táncos kifejezési formák elsajátításának megalapozása - A zenei ízlésben az esztétikai fogékonyság és igényesség alakítása - A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe - Szókincsgyarapítás a gyermekjátékok, mondókák, népdalok, népszokások, tanulása során	- Csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekel, - Különböző hangerővel tud énekelni; - A zenei produkciók kifejező előadasmódján a pedagógus visszajelzése alapján alakít; - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; - Hangszerkíséretes dalokat énekel - Ismeri a tanult, énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangokat; - Kézjelről megpróbál énekelni - Emlékezetből énekel legalább 5-10 gyermekdalt; - Jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva énekel - Elsajátítja a kifejező éneklés alapjait; - Alkotóként vesz részt gyermekjátékdalok előadásában; - A gyermek a dalokban felfedezi önmagát, s így azonosulni tud velük - Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.

- A sorvezető, a kiszámoló, a párt választó szerepek gyakorlása - Figyelemgyakorlatok, a gyakorolt dalokkal visszhangjáték (éneklés-mozgás dallamsoronként, taps - lépés) - Alakzatok: kör, csigavonal, egyenes vonalú mozgás. - Párválasztó, felelgető játékok. - Saját éneke egyenletes negyedekkel való járás lábujjon, sarkon, dallamonként váltással. - Téri alakzat: járás körformában, jobbra és balra haladás	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népdal; gyermekjátékdal; körjáték; néptánc; hangszerkíséret; szolmizáció; kézjel

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési fejlesztési céljai	- Zenehallgatás a hallásmaradványtól függően: - Ritmikus, erős hangzású zenedarabok, illetve a részletek egyenletes lüktetésének átvétele. - Fokozatosan megpróbálni elérni, hogy megértsék a zene által közvetített élményeket.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: • Kodály Zoltán: Gergely-járás, részlet a gyermekkarból; • Bartók Béla: Gyermeknek I./3. Szegény legény; I./12. Lánc, lánc, eszterlánc; • Bartók Béla: Mikrokozmosz – részletek; 44 hegedűduó – I. füzet – • Bárdos Lajos: Karácsonyi bölcsődal – vegyeskar; • Adriano Banchieri: Állatok rögtönzött ellenpontja; • Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet; • W.A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny III. tétel – részlet;	- Érzékeli és megnevezi a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; - Megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; - Képes asszociálni a hallott zenében megjelenített állatokra, életképekre; - megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet;

• Csajkovszkij: Diótörő - Játék katonák indulója; • Névcúfolók- „Ádám kutya ül a hátán” Indulók - Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; - Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; - Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; - A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; - Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; - Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; - A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban; - A szóló és kórus, szólóhangszer és zenekar megkülönböztetése, megnevezése a tanult zenei anyagban.	- A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; - A zenei aktivitáson keresztül megtapasztalja a zenei befogadás örömet; - Felismeri a zongora hangját; - Felismeri és megkülönbözteti a gyermek, férfi, női hangok hangzását; - Meg tudja különböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; - Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; - Képes az érzelmi azonosulásra; - Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni; - Képes megérteni a zenék üzenetét; - Szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – kifejezi a zene által benne keltett érzéseket.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	énekhang; gyermekkar, zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe - Az egyenletes lüktetés megérzése - Ritmusmotívumok könnyített formáinak visszaadása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben - Zenei hangsúly érzékeltetése és reprodukciója - Alapritmusok gyakorlása mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére - Alkotói készség: Rögtönzés dallammal, ritmussal, ritmussorok alkotása változatos hangszínek használatával, testhangszer és különböző hangkeltő eszközök és ritmushangszerek segítségével. - Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; - Egyenletes lüktetés, mérő - Negyed, nyolcad pár, a negyed szünet, - Hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, ütemvonal, - A tempó, a dinamika az éneklésben: - Magas és mély hangok érzékeltetése (pl. dallamvonal lerajzolásával), - Magas és mély hang megkülönböztetése ismert dalokban, - Magas és mély hang megnevezése, kézjele, betűjele és helye, - A lá- szó - mi dallamfordulatok kiemelése, gyakorlása, kézjele tanári segítséggel, - A dal éneklése a tempó és dinamika megfigyelésével (mérsékelt tempóban, gyorsabban, lassabban, halkán, erősen, közepes hangerővel), - Daléneklés tánclépések gyakorlásával, - Improvizációs gyakorlatok szó - mi hangokkal. - Egyenletes lüktetés - Egyenletes járás, koppantás játékos mozdulatok taps. - Egyenletes lüktetés átvétele lendületes nagymozgással.	- Érzí a tempót és az egyenletes lüktetést - Megkülönbözteti a mérőt és a ritmust; - A testét hangszerként is használja; - Egyszerű ritmushangszereket használ

- Ritmushoz kötött mozgássor memorizálása, visszaadása. - Mondókákából kiemelt vizuálisan is ábrázolt négy egységnyi ritmusmotívum (egység = negyed érték) átvétele, visszaadása hangszereken, grafikus ábrázolással. - Ritmikus mozgásegység beszédhez illesztése. - A szó - mi dallamhang neve, kézjele, betűjele.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; gyors; lassú;

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése. - Különböző érzékelési módok fejlesztése, koordinálása. - Az akusztikus környezet és jellemzőinek folyamatos megismerése - Hangszínhallás fejlesztése a gyermekhangszerek használata révén. - A hangmagasság differenciálása - A hang - mint kifejezőeszköz - érzékelése - A hangerő differenciálása - A hangszín differenciálása - Ritmikus tagolt hangadás	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A hangerő, hangszín, hangmagasság változásainak megfigyelése és megnevezése a környező világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Magas és mély hangok megfigyelése a tanult dalokban; - Hangszínek és ellentétes dinamikai szintek gyakorlása hangutánzással, felelgetős játékokkal; - A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése - Alkotói készség: Rövid dallamsorok rögtönzése pl. saját névre; - A testhangszerek (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), és a tanuló által készített hangkeltő	- Érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket, ezeket felismeri az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Érti a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; - Rövid dallamsorokat rögtönöz;

eszközök hangszínének megfigyelése és azok improvizatív használata egy szó vagy érzelem kifejezésére; - Hang jelenléte és eltűnése - Hangdifferenciálás - Magas - mély reláció - A kvart távolság alaphanghoz viszonyított magasságának jelzése mozgással - Halk és hangos különbsége - A különbség felismerése, reprodukálása: taps, beszéd, ének, halkán, hangosan (váltakozva is). - Hangszínek felismerése - Finomabb különbségek felismerése (üveg, porcelán, cserép). - Dallamjátszó hangszerek hangja (fafűvös hangszerek). - Az emberi hangadás különbségei (nevetés, köhögés, sírás). - A gyermek és női hangszínek. - A beszédhallás fejlesztése - A szimbólumokhoz, járáshoz kötött mondatritmus. - Hangsúlyok bejelölése szövegrészekbe akusztikus minta alapján. - A hangsúlyos ejtés gyakorlása. - A hangerő fokozatos növelése, csökkentése. - Kétszavas szószerkezetek akusztikus differenciálása. - Két - három szóból álló mondatok gyakorlás utáni akusztikus differenciálása, reprodukálása ismert témakörből. - A beszéd meghallása, jelzése hangadással - Az akusztikailag és ritmikailag jól differenciálható szavak, egyszerű tömondatok felismerése, visszaadása vizuális segítséggel - Felszólítások, utasítások akusztikus felismerése, teljesítése	- Örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban - Megismeri, a pentaton hangkészlet hangjait; - A dalokat tanári segítséggel szolmizálva énekli, kézjelekkel mutatja; - A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor tudja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően; - Különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket hallás után megfigyel és reprodukál.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	halk, hangos, hangmagasság, hangszín, hangerő, dallam, akusztikai figyelem, hangdifferenciálás, hangszín, oktáv távolság kvinttávolság, hangerő, egyenletes mérő, gyors, lassú, magas, mély

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Legyenek képesek - egyéni lehetőségük, képességeik szerint - ritmusképletek felismerésére, megnevezésére, lejegyzésére, ritmushangoztatásra, ritmusok lejátszására ütős hangszereken, "zenekar" formájában is.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, ütemvonal, - A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével; - A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; - Negyed, nyolcad pár, a negyed szünet grafikai képe és írása - Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; - A lá- szó - mi szolmizációs hangok megismerése különböző magasságokban - A lá - szó - mi dalkészletből álló gyermekdalok, gyermekjátékdalok. - A lá hang tudatosítása. - A szó- nál magasabb hang érzékeltetése a dallamvonal lerajzolásával ismert dalokban. - Dalok megfigyelése, amelyekben lá hang van. - Dallamleolvasás: - a lá hang neve, kézjele, betűjele, elhelyezése a vonalrendszerben - A hosszú és rövid ritmusértékek érzékeltetése mozgással térben és időben. - Negyed- nyolcadjárás ismert mondókára.	- Megfigyeli és azonosítja az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; - Érzékeli, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható. - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű dallamfordulatokat a tanult dallamhangokkal; - Képes egyszerű kottában tájékozódni;

- Negyed, nyolcad pár megfigyelése mérőütéshez viszonyítva. - Negyed és nyolcad pár érzékeltetése változatos mozgással, ritmushangszerekkel (triangulum, dob, cintányér). - Negyed és nyolcad pár megkülönböztetése ritmusmotívumokból. - A negyedértékű szünet - Érzékeltetése játékos mozgásokkal. - Járás negyedértékű hangjegyekre taps kíséretével. - A negyedértékű szünet megfigyelése, érzékeltetése, megfigyelése dalban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangjegy, dallamvonal, a lá hang neve, kézjele, betűjele, elhelyezése a vonalrendszerben, negyedértékű szünet, negyed, nyolcad pár neve, jele,

A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam 1. osztály végén:

- következetesen figyeljen fel a különböző erősségű hangingerekre. jelezze azok meglétét, eltűnését
- a hangok megszólalásának és megszűnésének a lehető legpontosabb észlelése
- fedezzék föl a ritmus fontosságát az ember életében
- legyenek képesek az egységenként változó egyenletes lüktetés átvételére
- legyenek képesek az ütemhangsúly kiemelésére
- legyenek képesek meghatározott egységnyi ritmusképleteket memorizálni
- szavak fokozatos elsajátítása, szókincs bővítés
- próbálják a zenét és a mozgást összekapcsolni
- ismerjenek egyszerű pantomim elemeket
- képesek legyenek az erre kijelölt dalos játékokat mozgással kísérve csoportosan eljátszani.
- törekedjen irányított megfigyeléssel a gyermek, női és a férfi hangszín megkülönböztetésére, valamint hangerő, hangszín, hangmagasság differenciálására, a hangerő fokozatos növelésére és csökkenésére
- törekedjen a negyed- és nyolcad értékű hang és negyedértékű szünet érzékelésére, jelének tudatosítására, reprodukálására
- törekedjen háromtagú szavak, tömondatok akusztikai felismerésére
- törekedjen a beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok minél pontosabb végrehajtására
- törekedjen egyszerű dallammotívumok felismerésére dalokban

- ismerjen 5-10 mondókát, vagy gyermekdalt, vagy jeles napok verseit, dalait
- törekedjen adott hangszeren tanult ritmusmotívumokat és hangokat tartalmazó dalokat eljátszani
- ismerje a lá- szó- mi dallamhangok nevét, kézjelét
- törekedjen a csoportban való játékra, éneklésre az egymáshoz alkalmazkodás szabálya szerint
- próbálja meg megérteni a zene által közvetített élményeket

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

2. évfolyam

Az alapozás időszakát sok játék és éneklés jellemezze, mely megelőzi az ismeretek tanítását. Próbálják megtanulni a gyermekjáték-dalokat és játsszanak a tanteremben, az udvaron, a folyosón – ahol csak hely és alkalom adódik rá. Alapvető fontosságú az egyenletes lüktetés érzetének kialakítása, és folyamatos gondozása. A zenei írás-olvasás elsajátíttatása fokozatosan és folyamatosan történjen. A tanulók a megismert zeneműveket, átélt élményeiket szavakkal, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Kiemelkedő feladat a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontosságának, az ember életében betöltött szerepének tudatosítása. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	32
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

2. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Ismerjenek olyan életkori sajátosságoknak megfelelő gyermekdalokat, gyermekjátékdalokat, melyek lehetőséget adnak játékokra, különböző mozgásformák kitalálására, gyakorlására. - A mondóka, a gyermekjáték, gyermekdal iránti érdeklődés, aktivitás fenntartása - A hang és mozgás kölcsönhatásának tudatosítása - Anyanyelvünk megismerése a népi mondókák segítségével	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok, mondókák: A part alatt; Csömödéri; Egy kis malac; Egyszer egy királyfi; Elvesztettem zsebkendőmet; Ess, eső, ess; Este van már, nyolc óra; Harcsa van a vízbe'; Hatan vannak a mi ludaink; Hej, tulipán; Hej, vára vára; Hess, légy, ne szállj rám; Hol jártál, báránykám?; Hopp, Juliska; Hová mégy?; Éliás, Tóbiás, Egyél libám, Keresd meg a tút; Két krajcárom; Kis kece lányom; Kinyílt a rózsa, Cifra	- Törekszik csoportosan vagy önállóan, életkorának és hangi sajátosságainak megfelelő hangmagasságban énekelni - Próbál különböző hangerővel énekelni;

palota, Kőketánc; Kodály – Weöres S.: Jön a kocsi; Láttál-e már valaha; Méz, méz, méz; Most viszik, most viszik; Nincs szebb állat, mint a lúd; Süssünk, süssünk valamit; Szélről legeljetez; Ti csak esztek; Tivi - tovi tács; Tüzet viszek; Virágéknál ég a világ, Lánc, lánc, Elvesztettem páromat, Sándor napján, Hull a pelyhes; A kis Jézus; A zöld fenyőfán, Hull a hó, Ma van húsvét napja (Húsvétoló); Állj be, Berci katonának!; Még azt mondják nem illik; Járdányi Pál - Weöres Sándor: Tavaszköszöntő (Sándor napján); Járdányi Pál – Szőnyi Zoltán: Orgona ága; Serkenj fel, kegyes nép - A dalok éneklése negyed-es járással - Gyermekjáték tanulás: fogyó-gyarapodó játékok - Memória, tempóérzék, ritmikus szövegmondás fejlesztése - Magyar gyermekdalok és népdalok hallás utáni megtanulása és éneklése - A befogadói készség fejlesztése hallás utáni daltanítás kapcsán - A gyermeki világ felfedezése a tanult dalokban - Legalább 10-15 magyar gyermekdal és népdal hallás utáni ismerete - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékok elsajátítása - Egyenes testtartás, helyes légzés, artikuláció - A kézjel, mint jelrendszer megismerése - Próbálkozzon szolmizációs kézjellel való énekléssel	- A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján próbál alakítani - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; - Hangszerkíséretes dalokat próbál énekelni tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; - Emlékezetből próbál énekelni legalább 10-15 gyermekdalt jó testtartással, helyes légzéssel, megfelelő tempóban, artikulálva - Részt vesz gyermekjátékdalok előadásában; - Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	helyes légzés, helyes testtartás, fogyó-gyarapodó játékok

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A zenei igényesség megalapozása - Ritmikus, erős hangzású zenedarabok, illetve a részletek egyenletes lüktetésének átvétele. - Fokozatosan megpróbálni elérni, hogy megértsék a zene által közvetített élményeket. - Csoport szintjének megfelelő dallamészlelés	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: • Erkel Ferenc: Himnusz; • Kodály: Méz, méz, méz – gyermekkar; Hajnövesztő – gyermekkar; Csillagoknak teremtetje – duett; Nagyszalontai köszöntő – gyermekkar; • Bartók Béla: Cipósütés – gyermekkar; Gyermekeknek I./1. Játzó gyermekek (Süssünk, süssünk valamit); I./4. Párnatánc (Elvesztettem zsebkendőmet); I./6. Balkéztanulmány (Hej, tulipán); I./7. Játékdal (Keresd meg a tüt); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./23. Táncdal (Hopp, Juliska); II./27. Tréfa (A gúnárom elveszett); Bartók Béla: Mikrokozmosz – Mese a kis légyről; Antonio Scandelli: A tyúk; • A. Vivaldi: Négy évszak – Tél II. tétel; • W.A. Mozart: Német táncok – Utazás szánon; • Saint-Saëns: Az állatok farsangja – részletek; • Rimcsikj–Korszakov: Dongó; Muszorgszkij: Egy kiállítás képei – Kiscsibék tánca a tojánhéjban; • Állatos dalok; • Betlehemes /A kis Jézus aranyalma, • Prokofjev: Péter és a farkas - A hallásfigyelem fejlesztése táncdalok, indulók és szimfónikus művek segítségével - Hangszerek hangszíne: rézfúvósok. A hangszerek megnevezése - Az énekkari, zenekari hangzás megfigyelése, a különbségek felismerése tanári segítséggel - A zene hangulati hatásának megjelenítése arcjátékkal. - Tevékenységsorozatok zörejekhez, zenei részletekhez kapcsoltan - Az énekes anyaghoz kapcsolódó és az életkornak megfelelő, különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása; - Cselekményes zenékben az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése; - Hangutánzások, hangszínek, ellentétek megfigyelése a hallgatott zenékben; - A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval;	- Érzékeli a hangerő, hangszín, hangmagasság változásait, az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; - Megismeri az énekelve megtanult dalt, feldolgozás formájában is; - Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; - A hallgatott zenét adott szempontok alapján megfigyeli, és ezekről tanári kérdések segítségével szóban beszámol; - Felismeri a zongora hangját; - Felismeri és megkülönbözteti a gyermekkar és a női, férfikar hangzását; - Próbálja megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; - Próbál egyre hosszabb zenei részletekre figyelni; - Próbálja megérteni a zenék üzenetét; - Szóval, rajzzal, táncsal és/vagy szabad mozgás improvizációval – egyénileg, párban vagy csoportosan – próbálja kifejezni a zene által benne keltett érzéseket.

- Befogadói készség: ráhangolódás a hallgatott zeneművekre; - Emberi hangfajták (gyermek, női, férfihang) megfigyelése a tanult zenei anyagban; - A hangszerek hangszínének megfigyelése a tanult zenei anyagban;	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	táncdalok, indulók, szimfonikus művek, rézfúvósok, énekhang; gyermekkar; vegyeskar; zongoramű; kíséret; népdalfeldolgozás; zenekar

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe - Az egyenletes lüktetés megérzése - Ritmusmotívumok könnyített formáinak visszaadása - Ritmusmemória fejlesztése - Ritmusmotívumok ritmusnévvel történő olvasásának kialakítása, ritmusmemória fejlesztése - Ritmusmotívumokhoz köznapi kifejezések, mondatok keresése, ritmikus ejtésük jobbítása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Egyenletes mérő hangoztatása éneklés és esetenként zenehallgatás közben - Alapritmusok gyakorlása 2/4-es ütemben mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobbantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmussorok rögtönzésével pl. egy szó vagy érzelem kifejezésére	- Érzékeli és próbálja hangoztatni az egyenletes mérőt a tanult dalokban, zenei szemelvényekben - Tapsolja a dalok, mondókák ritmusát; - Próbálja felismerni és hangoztatni a negyed, nyolcadpár, fél értékű ritmusokat, a negyed és a fél értékű szünetet, - Próbál tájékozódni a 2/4-es ütemben, felismerni és használni az ütemvonalat, záróvonalat, az ismétlőjelet;

- Egyszerű ritmushangszerek (pl. dobok, húrok, csörgők stb.) és hangkeltő eszközök készítése; játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása - Egyenletes lüktetés, mérő - Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet - 2/4-es ütem - Ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal-vonalköz, pótvonal, ütemvonal, kezdőhang – záróhang - A zene és a mozgás összekapcsolása - A zene hangulatának, karakterének megjelenítése - Pantomim elemek elsajátítása - Mozgás improvizációk létrehozása - Kreatív mozgások felszabadítása - Ritmusjáték dobbal, cintányérral - Ritmusmotívumok hangoztatása és beosztása kettes ütembe - Ritmusvisszhang - Futótűz játék-ismert és kitalált kettes ütemű ritmusok továbbadása - A negyed és nyolcad érték váltogatása mozgásban - Ritmusfelelgetők - A negyed- és nyolcad sorozatok egyenletes lüktetésének átvétele - Visszajelzés: mozgással, hangszeres játékkal, hangadással. - Negyed- és nyolcadokból álló ritmusmotívumok visszaadása: helyben mozgással, hangszeres játékkal, hangadással, grafikus ábrázolással. - Az adott ritmusmotívumok kiválasztása: vizuális és akusztikus észlelés alapján, csak akusztikus észlelés alapján. - Ritmusfelelgetők párban, - Mondatritmizálások vizuális észlelés segítségével	- Próbál ritmusokat rögtönözni. - Próbálja megkülönböztetni a mérőt és a ritmust; - Egyszerű ritmushangszereket használ.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	mérő; ritmus; szünet; ütem; ütemvonal; záróvonal; ismétlőjel, ütemmutató; ritmushangszer; rögtönzés; ötvonalas rendszer; vonal-vonalköz; pótvonal; kezdőhang - záróhang; gyors; lassú; ritmusvisszhang,

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése folyamatosan csökkenő hangerővel - Különböző érzékelési módok fejlesztése, koordinálása. - A hangmagasság differenciálása - A hang - mint kifejezőeszköz - érzékelése - A hangerő differenciálása - A hangszín differenciálása - A hangszerek hangjainak differenciálása A hangszínhallás fejlesztése finomabb zörejsorok bemutatásával - Ritmikus zenemű részletek egyenletes lüktetésének átvétele	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Hangdifferenciálás: magas-mély reláció - A kvart távolság alaphanghoz viszonyított magasságának jelzése mozgással. - Halk és hangos különbsége - A különbség felismerése. - Az ének, a beszéd halkan, hangosan váltakozva. - Hangszínek felismerése - Finomabb különbségek felismerése (kispohár, nagypohár, üvegkancsó, ablaküveg, selyempapír, celofán, csomagolópapír, papírtépés, papírgyűrűs). - Dallamjátzó hangszerek hangjának felismerése: rézfúvós hangszerek. - Beszédhallás fejlesztése - Jól ismert szavak akusztikai differenciálása tárgykör megköötésével. - Jól ismert szavak akusztikai differenciálása tárgykör megköötése nélkül. - Hiányos mondat akusztikai differenciálás utáni kiegészítése. - A nyelvhasználatba belépő új szavak akusztikai rögzítése, megerősítése. - A kérdő, a felkiáltó mondatok akusztikai differenciálása, hangsúlyos ejtése. - Hangmagasság differenciálása szabad hangtérben	- Érzékeli a hangok egymásutánját, különböző hangszíneket, ezeket próbálja felismerni az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban, zeneművekben; - Próbálja megérteni a különbséget a hangerő, hangszín, hangmagasság fogalmai között; - Örömmel vesz részt az alkotói folyamatokban. - Megismeri, a pentaton hangkészlet hangjait; - A dalokat tanári segítséggel szolmizálva éneкли, kézjelekkel mutatja; - A tanult dalok, zenei részletek éneklésekor próbálja változtatni hangerejét a zenei kifejezésnek megfelelően;

- kvint és kvart távolságok és alaphanghoz viszonyított magassága - Hangszerek hangjainak differenciálása - Emberi hangadás differenciálása - Hangerő fokozatos növelése, csökkentése - Tanult mondatok, mondókák részleteinek felismerése vizuális észlelés segítségével - Hangmagasság differenciálása, visszajelzés mozgással - Finomabb hangerőváltozások jelzése mozgással, grafikusan - Zörejek adása: kalapálás, ajtóbecsukás, ébresztőóra csörgése, külvilág zajai - Hangszerek hangjának differenciálás, : dob, triola, orgona. - Emberi hangadás: sírás, nevetés, köhögés, beszéd. - Hangsúlyos és hangsúlytalan ejtése - A szünet grafikus jelölése a felolvasás megszakítása helyén - Zajok, zörejek érzékelése; - A hangok megszólalásának és megszűnésének érzékelése speciális gyakorlatokkal szabad hangtérben. - Hangadásra visszajelzés. - Speciális hangérzékelési módok. - Egyes testrészek mozgatása hangadásra.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	akusztikai figyelem, hangdifferenciálás, hangszín, oktáv távolság kvart távolság hangerő, dallam, egyenletes mérő, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Legyenek képesek - egyéni lehetőségük, képességeik szerint - ritmusképletek felismerésére, megnevezésére, lejegyzésére, ritmushangoztatásra, ritmusok lejátszására ütős hangszereken, "zenekar" formájában is.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Készségek és képességek fejlesztése - Memória fejlesztése - Figyelem fejlesztése - A d - r - m - s - l szolmizációs hangok ábrázolása az "ötvonalas" - rendszerben kottaképe, kézjele, kirakása, olvasása. - Tanult hangokból ritmussorozatok lejátszása adott hangszeren - A tanult dalok - ismert hangkészletből - lejátszása, memorizálása - Dallamfelelgetők páronkénti eljátszása - Negyedek, nyolcadok - A záróvonal önálló alkalmazása - A 2/4-es ütemvonal önálló alkalmazása, írása - Ritmusmotívumok - Negyedértékű szünet írása, önálló alkalmazása - Ütemhangsúly jelölése - Zenei írás-olvasás - Az ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel jelentése és alkalmazása - A kettes ütem ritmusképleteinek írása az ismert dalritmusok segítségével - A dó hang tudatosítása - A mi hangnál alacsonyabb hang érzékeltetése, a dallamvonal lerajzolása - Dalok megfigyelése, melyekben dó hang van - Dallamolvasás: a dó hang neve, kézjele, betűjele, elhelyezése vonalrendszeren - A lá - szó - mi, szó - mi - dó dallamfordulatok gyakorlása hangszeren - A pentaton hangkészlet kézjeleinek ismerete és kézjelről történő éneklése - A hallás után tanult dalok kottából való azonosításának előkészítése különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A kottakép alapvető funkcionális elemeinek felismerése: ütemmutató, hangjegy, szünet, vonal – vonalköz, pótvonat, ütemvonal, kezdőhang-záróhang stb.; - A figyelem, az összpontosítás fejlesztése egyszerű zenei írás – olvasási feladatok segítségével;	- Megfigyeli és megpróbálja azonosítani az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel; - Tanári segítséggel képes leírni egyszerű hangjegyeket

- A finommotorikus mozgások gyakorlása egyszerű zenei írás feladatok segítségével; - Negyed, nyolcadpár, fél értékű kotta, a negyed és fél értékű szünet grafikai képe és írása - Ütemvonal és záróvonal grafikai képe és írása; - A lá - szó - mi – ré - dó szolmizációs hangok leírása fokozatos bevezetéssel, különböző hangmagasságokban.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	negyed érték, nyolcad érték, negyed szünet, ütemhangsúly, ritmusfelelgetés, dallamfelelgetők, ritmussorozatok, dó hang kézjele, elhelyezése a vonalrendszeren

A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén:

- törekedjen a helyes légzésre és helyes testtartásra
- törekedjen a megfelelő hangzóformálásra
- jelezze minél pontosabban a hangok megszólalását és megszűnését
- törekedjen, 3-4 felirat közül kiválasztani a tanult mondóka részleteket
- törekedjen egyszerű dalok dallamának előadására hangszereken
- próbáljanak meg dallamfelelgetőket játszani hangszereken
- elemi szinten ismerje a dallamhangok kézjelét, helyét a vonalrendszerben
- ismerjen 10-15 mondókát, vagy gyermekdalt, vagy jeles napok verseit, dalait, törekedjen ezek természetes beszédritmushoz közelítő előadására
- elemi szinten ismerje az ütem, ütemvonal, kettős ütem, záróvonal fogalmát
- törekedjen a mozgáshoz, tánchoz kapcsolódó kifejezések megértésére, megnevezésére
- legyen képes az erre kijelölt dalos játékokat mozgással kísérve csoportosan előadni
- törekedjen a hangerő, hangszín, hangmagasság, hangszerek hangjainak differenciálására
- képesek legyenek az erre kijelölt dalos játékokat mozgással kísérve csoportosan eljátszani.
- legyenek képesek ritmikus, erős hangzású zenedarabok egyenletes lüktetésének átvételére
- próbálkozzanak a dallamészleléssel
- képesek legyenek szünetek megállapítására, szövegek akusztikus követése alapján
- képesek legyenek mondatok, frázisok hangsúlyos ejtésére, jelzéseknek megfelelően

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

3. évfolyam

A harmadik évfolyamon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

Fontos feladat még a zenei alapműveltség kialakítása, a zenei befogadóképesség fejlesztése, a zenei ízlés formálása. A zenehallgatás kapcsán a zenei képzelet fejlesztése. A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Kiemelkedő feladat a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontosságának, az ember életében betöltött szerepének tudatosítása.. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	32
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

3. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az éneklési készség fejlesztése, dalok hangulatának megfelelő előadás elmélyítése - Anyanyelvünk megismerése a népi mondókák segítségével. - A torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - Értelemszerű hangsúlyozás - Szókincs-fejlesztés	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: Anyám, édesanyám; Elmentem a piacra; Ettem szőlőt; Én elmentem; Gólya, gólya, gilice, Hej, Jancsika; Itt ül egy kis kosárba; Kis kertemben uborka; Szántottam gyöpöt; Úgy tetszik, hogy; Volt nekem egy kecském, Megismerni a kanászt, Csillag Boris, Cickom, cickom; Csipkefa bimbója; Két szál pünkösdrózsa; Kis kece lányom, Három éjjel; Ég a gyertya, ha meggyújtják, A faragószék nótája, Fáj a kutyámnak a lába; Fut a kicsi kordé; Három szabó legények; Megfogtam egy szúnyogot; Összegyültek, összegyültek az újfalvi lányok; Szélről legeljetek; Télen nagyon hideg van; Ugyan édes komámasszony, Egy boszorka van, Elszaladt a kemence; Virágéknál ég a világ <u>Dalok alkalmazásra, ünnepekre, jeles napokra:</u> Erkel Ferenc – Himnusz; Kodály Zoltán-Gazdag Erzsi: Ezüst szánkót hajt a dér; Betlehem kis falucskába; Csordapásztorok; Adjon az Úristen; Gábor Áron rézágyúja; Kodály Zoltán– Weöres Sándor: Buba éneke; Már megjöttünk ez helyre (Népdal – Károlyi Amy); Elhozta az Isten - Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; - Az éneklés helyes szokásainak kialakítása, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció;	- Csoportosan vagy önállóan, életkorának hangi és hallási sajátosságainak megfelelően énekel, - A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján próbál alakítani - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; - Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; - Ismer legalább 15-20 magyar népdalt; - Ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat; - Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein;

- A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, tánczázi zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra; - Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; - Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömét; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömét; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; - Évfolyamonként legalább 15-20 gyermekjátékdal, népdal megismerése - A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; - A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; - A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. - Magyar népi gyermekjátékok, játékdalok szó-mi-ré-dó dalkészletből: Hogy a csibe? Katalinka, Fecskét látok - Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok - Jeles napok népszokásainak megtekintése videó filmen - A zene és a mozgás összekapcsolása - A zene hangulatának, karakterének megjelenítése - Pantomim elemek elsajátítása - Mozgás improvizációk létrehozása - Kreatív mozgások felszabadítása - Önmegvalósítás	- A gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempo giusto, magyar népszokások, jeles napok, táncház, ritmikus szövegmondás, helyes hangsúlyozás

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A zenei igényesség megalapozása - Ritmikus, erős hangzású zenedarabok, illetve a részletek egyenletes lüktetésének átvétele. - Fokozatosan megpróbálni elérni, hogy megértsék a zene által közvetített élményeket. - Csoport szintjének megfelelő dallamészlelés	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: - Kodály Zoltán: Bicinia Hungarica – Volt nekem egy kecském; Túrót eszik a cigány – gyermekkar, részlet (Csipkefa bimbója), Pünkösdőelő – gyermekkar, részlet (Elhozta az Isten); Hány János – A császári udvar bevonulása; Napóleon csatája; Sej, Nagybonyban; Székely fonó: Kitrákkott mese - Bartók Béla: Gyermekeknek I./5. Játék (Cickom, cickom); I./17. Körtánc (Kis kece lányom); II./ 29. Ötfokú dallam (Anyám, édesanyám) Bartók Béla: Mikrokozmosz – II./95. A kertemben uborka; 44 hegedűduó – II. füzet- Szűnyogtánc (Megtartam egy szűnyogot); III. füzet Párosító (Ugyan édes komámasszony) - Bárdos Lajos: Kicsinyek kórusa – Itt ül egy kis kosárba; Ugyan, édes komámasszony; Elszaladt a kemence; Egy boszorka van, Szegény Bodri! - gyermekkar (Fáj a kutyámnak a lába) - Josquin: A tücsök - Leopold Mozart: Gyermekszimfónia – részlet, Varázsfuvola részlet - Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ - Csajkovszkij: Diótörő- Kínai tánc, Orosz tánc - Johann Strauss: Tik-Tak polka - Ránki György: Pomádé király új ruhája I. szvit III. tétel; „<i>Munkában a szemfényvesztők, készül a csodaruha</i>” - Leonard Bernstein: Divertimento – pulyka tánc - Szokolay Sándor: Hüvelyk Matyi - Decsényi János: Kati dalai – Virágéknál ég a világ - Betlehemes / Csordapásztorok - Handel: Vízizene - Debussy: A tenger - A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; - Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában;	- Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; - Próbál zongoradarabokban ráismerni a tanult dalokra; - Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; - Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; - Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; - Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; - Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); - Próbálja megkülönböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; - Próbálja megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; - Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; - Képes az érzelmi azonosulásra; - Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;

- Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; - A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval; - Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése, egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal - Zenei befogadói készség fejlődése; - A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; - A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; - Ismeretek szerzése hiteles előadóktól a dalok stílusos előadásához.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Himnusz; visszatérés a zenében, vagy ABA forma; duett; szólóének, indulók, egyenletes lüktetés, dallamészlelés, női-férfi énekhang

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A pontos ritmus érzékelése - Ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadása - Precíz ritmusmotívum felismerés - Ritmus reprodukáló - képesség fejlesztése - Adott motívumok lejátszása adott hangszeren - Hangszeres játék memorizálása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult ritmusok felismerése dalokban. - Ritmus improvizáció. - Ritmusképletek ütembe rendezése. - Adott hangszeren tanult dalok lejátszása, memorizálása - Dallamfelelgetők eljátszása - Légzőgyakorlatok, - Finom motorikai gyakorlatok.	- Próbálja az ütemhangsúlyokat mozgással érzékeltetni - Aktívan vegyen részt az alkotói folyamatokban. - Megismeri az egyedül álló nyolcadot azok szüneteivel; - Megismeri a 3/4-es ütemet

- Hangszertípusok gyűjtése - A negyed szünet, a félhang, a szinkópa, a 3/4-es ütemmutató - Mondókákból kiemelt 4-8 egységnyi nyolcadokat, negyedeket, félhangokat, negyed szünetet, szinkópát és hangsúlyjelzést tartalmazó ritmussorozatok visszaadása - Ritmusmotívumok kiválasztása több ritmuskép közül 4-8 egységnyi ritmusmotívum memorizálása - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása - Mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadása mozgással, hangszeres játékkal, beszéddel. - Hallás utáni ritmusmemorizálás - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel. - Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; - Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; - Összetett ritmusok gyakorlása mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz - Alkotói készség fejlesztése, játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; ritmussorok alkotása testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével; - szinkópa, egyedül álló nyolcad és szünete - 3/4 –es ütemfajta.	- Próbálja megkülönböztetni a páros és páratlan lüktetést; - Próbálja felismerni és hangoztatni az összetett ritmusokat: szinkópa - Próbálja ritmizálva megszólaltatni a mondókákat, gyermekverseket; - Próbál egyszerű ritmussorokat rögtönözni.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szinkópa, ritmusmotívum, dallamfelelgetők, hangszertípusok, és szöveghangsúly

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangmagasság, hangszín, hangerő, hangszerek hangjainak differenciálása - Ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadása, ritmusmemorizálás képességének fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Hangdifferenciálás: • Magas - mély reláció • Terc távolság. • Hangszínek felismerése - Emberi hang: férfi - női, ének - beszéd, zene- beszéd differenciálása. - Dallamjátszó hangszerek hangja: húros hangszerek. - Beszédhallás fejlesztése - Kéttagú, egy szótagban eltérő szavak megkülönböztetése. - Azonos szavakból álló kijelentő, kérdő, felkiáltó mondatok differenciálása. - Mondatok hangsúlyos ejtése. - A mondat hangsúlyok önálló bejelölése. - Vokálisok differenciálása - Azonos mondatok hangsúlyváltozásainak felismerése	- Képesek legyenek hangmagasság, hangerő, hangszín, hangszerek - hangjainak differenciálására - Hangmagasság differenciálás területén a terc távolság egymáshoz - viszonyított magasságát próbálja minél biztosabban jelezni. - Törekedjen hangszín differenciálásra a közvetlenül nem látható hangforrások alapján is. - Törekedjen a beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére - Legyenek képesek differenciálni a halkán és a hangosan mondott mondatokat. - Próbálkozzanak a dallamészleléssel - Próbáljanak meg differenciálni: zenekari hangzást, kórushangást, - rézfúvósokat, férfi-női hangokat. - Próbálja megkülönböztetni a különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket
Kulcsfogalmak/ fogalmak	férfi, női hang, ének-beszéd, zene-beszéd differenciálása, hangsúlyváltozások, zajok, zörejek, differenciálási gyakorlat

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Legyenek képesek - egyéni lehetőségük, képességeik szerint - ritmusképletek felismerésére, megnevezésére, lejegyzésére, ritmushangoztatásra, ritmusok lejátszására ütős hangszereken, "zenekar" formájában is. - A zenei olvasás fejlesztése a leírt kottakép alapján	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése - A pentaton hangkészlet kiegészül a felső dó hanggal; - A ti hang - hétfokú hangsor; - A ti hang kézjelének ismerete és kézjelről történő éneklése; - A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával; - A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; - A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; - A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; - Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; - Szinkópa grafikai képe és írása; - Egyedül álló nyolcad és szünete grafikai képe és írása;	- Megfigyeli és próbálja azonosítani az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; - Kottaképről próbálja azonosítani a hallás után tanult dalokat; - Megpróbálja érzékelni, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható - Tanári segítséggel próbál leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel - Elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában - A hallás után tanult dalokat megpróbálja a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni - Törekszik a kottában felismerni a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat - A pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva próbálja énekelni, kézjelekkel mutatni

- A 3/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása; - Dó' – lá – szó – mi – ré – dó – lá hangok a kottában; - Mondókából kiemelt 4-8 egységnyi negyedeket, nyolcadokat, félértéket tartalmazó ritmus leírása tanítói irányítással	- Törekszik helyesen használni a szolmizációs hangokat és neveket a hangképző gyakorlatoknál
Kulcsfogalmak/ fogalmak	forte; piano; halkítás-erősítés; dallam- és szöveghangsúly; pentaton hangsor; a ti hang kézjele,

A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén:

- törekedjen az ismert ritmuselemek felismerésére, használatára, visszaadására
- törekedjen kétszólamú ritmusok megszólaltatására
- törekedjen ismert ritmusképletekkel jelzett nyelvi frázisok, mondatok ritmusának reprodukálására
- ismerjenek 15-20 mondókát vagy gyerekdalt, vagy dalt, jeles napok verseit, dalait
- törekedjen új szavak fokozatos elsajátítására
- legyenek képesek gyerekdal-játékokat eljátszani
- ismerje az "ötvonalas" ábrázolásban a d - r - m - f - s - l - d' kottaképét
- legyenek képesek hangszerjátékot memorizálni
- legyenek képesek egyszerű ritmuskíséretet játszani gyerekdalokhoz.
- képesek legyenek hangmagasság, hangerő, hangszín, hangszerek hangjainak differenciálására
- hangmagasság differenciálás területén a terc távolság egymáshoz viszonyított magasságát igyekezzen jelezni.
- képesek legyenek hangszín differenciálásra a közvetlenül nem látható hangforrások alapján is.
- legyenek képesek differenciálni a halkán és a hangosan mondott mondatokat.
- próbálkozzanak a dallamészleléssel
- próbáljanak meg differenciálni: zenekari hangzást, kórushangzást, rézfűvósokat, férfi-női hangokat.
- képesek legyenek szöveggel kombinált összetettebb pantomim jelenetek eljátszására
- ismerjenek tánc elemeket
- képesek legyenek improvizálni tánc és mozgássorozatokot
- törekedjen tanári irányítással zeneműrészletek figyelmes hallgatására
- törekedjen a tanult dallamhangok (kézjel, név alapján) felismerésére

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

4. évfolyam

A negyedik évfolyamon fő feladat az előzőekben megszerzett ismeretek és készségek továbbfejlesztése, mélyítése elsősorban élményszerű és játékos módon.

Fontos feladat még a zenei alapműveltség kialakítása, a zenei befogadóképesség fejlesztése, a zenei ízlés formálása. A zenehallgatás kapcsán a zenei képzelet fejlesztése. A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki.

Kiemelkedő feladat a dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontosságának, az ember életében betöltött szerepének tudatosítása.. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Énekes anyag	32
Zeneművek/Zenehallgatás	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

4. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Énekes anyag	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az éneklési készség fejlesztése, dalok hangulatának megfelelő előadás elmélyítése - Anyanyelvünk megismerése a népi mondókák segítségével. - A torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - Értelemszerű hangsúlyozás - Szókincs-fejlesztés - Megközelítőleg pontos artikuláció	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: A juhásznak; Badacsonyi szőlőhegyen; Béres legény; Ábécédé; Falu végén; Gyéren vettem kenderkémet; Kelj fel juhász; Kihajtottam; Molnárlegény voltam én, Pásztorember vígan él; Sárga csikó, Szánt a babám Azt hallottam; Csillag Boris; Elvesztettem páromat; Hej, Vargáné; Jaj, de szépen esik az eső; Kocsi, szekér; Komáromi kisleány; Széles a Duna; Szép szatmári lányok; Új a csizmám; Zörög a kocsi A macskának négy a lába, Az árgyélus kismadár, Debrecenbe kéne menni; Házasodik a tücsök; Kis kacsa fürdik Erkel Ferenc: Himnusz; Luca, Luca; Karácsonyi pásztortánc; Mennyből az angyal; Üdvözlégy, kis Jézuska; Farsang három napjába; Ez ki háza, ki háza?, Huszárgyerek, huszárgyerek; Most szép lenni katonának; A pünkösdek jeles napján Serkenj fel... - Magyar népdalok hallás utáni megtanulása; - Az éneklés helyes szokásainak kialakítása, mint egyenes testtartás, helyes légzés és artikuláció; - A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, táncbéli zenében és feldolgozott formában, melyek példája nyomán törekszik az autentikus előadásra;	- Csoportosan vagy önállóan, életkorának hang- és hallási sajátosságainak megfelelően énekel, - A zenei produkciók kifejező előadásmódján a pedagógus visszajelzése alapján próbál alakítani - A tanult dalokhoz kapcsolódó játékokban, táncokban, dramatizált előadásokban osztálytársaival aktívan részt vesz; - Hangszerkíséretes dalokat énekel tanára vagy hangszeren játszó osztálytársa kíséretével; - Ismer legalább 15-20 magyar népdalt; - Emlékezetből próbálja énekelni a Himnusz; - Ismer a tanult magyar népdalokhoz tartozó népszokásokat;

- Előadói készség: az éneklés örömeinek megtalálása előadóként; a tevékenységközpontúság elősegítése; - Befogadói készség: új dalok megismerésével felfedezni a dalok megismerésének örömeit; új dalok tanulásakor felfedezni a dalok megismerésének örömeit; a képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben; - Évfolyamonként legalább 15-20 gyermekjátékdal, népdal megismerése - A dalokhoz kapcsolódó játékok, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismerése; - Néprajzi alapismeretek: A farsang nevezetes napja, Vízkereszt, Három királyok története, Vízszentelés, házszentelés - A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése; - A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése. - Magyar népi gyermekjátékok, játékdalok szó- fá- mi-ré- dó dalkészletből: Én kicsike vagyok, A,a,a, - Légzéstechnikai és hangképző gyakorlatok - Jeles napok népszokásainak megtekintése videó filmen - A zene és a mozgás összekapcsolása - A zene hangulatának, karakterének megjelenítése - Pantomim elemek elsajátítása - Mozgás improvizációk létrehozása - Kreatív mozgások felszabadítása - Önmegvalósítás	- Aktívan részt vesz az iskola vagy a helyi közösség hagyományos ünnepein; - A gyermek a dalokban megtalálja önmagát, s így azonosulni tud velük;
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ritmikus szövegmondás, pontos artikuláció, értelemszerű hangsúlyozás, szókincs-fejlesztés, magyar népszokások, tempo giusto, jeles napok

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A zenei igényesség megalapozása - Ritmikus, erős hangzású zenedarabok, illetve a részletek egyenletes lüktetésének átvétele. - Fokozatosan megpróbálni elérni, hogy megértsék a zene által közvetített élményeket. - Csoport szintjének megfelelő dallamészlelés	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: • Erkel Ferenc: Himnusz • Népzenei felvételek eredeti előadásban (Magyar népzene sorozat) • Kodály Zoltán: Hány János – részletek – Ábécédé, A juhász – gyermekkar; Villő – gyermekkar, részlet (Ez ki háza); Pünkösdlő – gyermekkar, részlet (A pünkösdeknek) • Bartók Béla: Gyermeknek I./11. Elvesztettem páromat; II./ 22. Debrecenbe kéne menni; II./ 37. Kanásznóta (Házasodik a tücsök) • Bartók Béla: Mikrokozmosz - Dallam ködgomolyban • Bárdos Lajos: Kocsi, szekér - vegyeskar • Clément Janequin: A madarak éneke • W.A. Mozart: Gyermekjáték – dal • W.A. Mozart: Esz-dúr zongoraverseny K. 271 "Jeunehomme" III. tétel - részlet • Csajkovszkij: Diótörő – Csokoládé tündér tánca • Muszorgszkij: Egy kiállítás képei - Baba Yaga kunyhója • Bizet: Carmen – gyermekkar (Mi is jöttünk felvonulni) • Rossini: Macska – duett • Prokofjev: Péter és a farkas - részletek • Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca • Betlehemes / Üdvözlégy, kis Jézuska • Vivaldi: Négy évszak • Mozart: Varázsfuvola • Zongoradarabok Chopin, Liszt műveiből - A hangszerek hangszínének megfigyeltetése a tanult zenei anyagban; - Különböző stílusú, korú és műfajú zenék hallgatása a gyermekvilág és mesék témájában; - Az egyes szereplők zenei ábrázolásának megfigyelése a cselekményes zenében; - A zene keltette érzések kifejezése szóval, rajzzal, tánccal és/vagy szabad mozgás improvizációval;	- Zenehallgatási élményekkel gazdagodik; - Próbál zongoradarabokban ráismerni a tanult dalokra; - Népdalfeldolgozásokat hall zenekari kísérettel; - Megismerkedik a zenében alkalmazható humorral; - Ismerete gazdagodik a különböző stílusban írott zeneművek meghallgatása által; - Megismer több, a mindennapokhoz, továbbá alkalmakhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő zenei részletet; - Megismerkedik a szimfonikus zenekar főbb hangszereivel (hegedű, cselló, fuvola, oboa, klarinét, kürt, trombita); - Próbálja megkülönböztetni a népdalfeldolgozásokat az egyéb szimfonikus művektől; - Próbálja megkülönböztetni a szólóhangszer hangzását a zenekari hangzástól; - Képzelete és kreatív gondolkodása fejlődik; - Képes az érzelmi azonosulásra; - Egyre hosszabb zenei részletekre képes figyelni;

- Zenei befogadói készség: a hallgatott zenék folyamatainak követése: hasonlóságok, különbözőségek, variációk megfigyelése, egy-egy zenemű befogadásának segítése motivációs zenei játékokkal - Zenei befogadói készség fejlődése; - A gyermekkar, vegyeskar, szólóhangszer és a zenekar hangzásának azonosítása; - A zeneművekhez tartozó mesék, zenei programok megismerése; - Kórusművek meghallgatása: a női és férfi énekhang észlelése - Hangszerek hangszínének megfigyelése: a zongora hangszíne - Zeneműrészletek irányított megfigyelése: a zene hangulata, visszatérő dallamok - Ritmusos könnyűzenére szabad mozgás végzése	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	duett, szólóének, dal, zenekari hangzás, kórushangzás, indulók, visszatérés a zenében, Himnusz

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A pontos ritmus érzékelése - Ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadása - Precíz ritmusmotívum felismerés - Ritmus reprodukáló - képesség fejlesztése - Adott motívumok lejátszása adott hangszeren - Hangszeres játék memorizálása - Ritmuskészség fejlesztése a ritmuskíséret technikájának megalapozásával - A kétszólamúság, kétfelé figyelés képességének alakítása (láb, kéz munkájának függetlenítése) játékokban	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult ritmusok felismerése dalokban. - Ritmus improvizáció. - Ritmusképletek ütembe rendezése.	- Próbálja az ütemhangsúlyokat mozgással érzékeltetni

- Adott hangszeren tanult dalok lejátszása, memorizálása - Dallamfelelgetők eljátszása - Légzőgyakorlatok, - Finom motorikai gyakorlatok. - Hangszertípusok gyűjtése - Mondókákból kiemelt 4-8 egységnyi nyolcadokat, negyedeket, félhangokat, negyed szünetet, szinkópát, egész értéket, egész értékű szünetet és hangsúlyjelzést tartalmazó ritmussorozatok visszaadása - Ritmusmotívumok kiválasztása több ritmuskép közül 4-8 egységnyi ritmusmotívum memorizálása - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása - Mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadása mozgással, hangszeres játékkal, beszéddel. - Hallás utáni ritmusmemorizálás - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel. - Egyenletes lüktetés hangoztatása éneklés közben; - Ütemhangsúlyok mozgással történő érzékeltetése; - Összetett ritmusok gyakorlása mozgással, testhangszerrel (pl. taps, csettintés, combütögetés, dobantás), a tanuló által készített hangkeltő eszközökkel, és ritmusnevekkel csoportosan és párban: • a zenei hangsúly érzékeltetésével, • mondókák, gyermekversek ritmusának hangoztatásával, • felelgetős ritmusjátékokkal, • ritmusvariációval • befejezés rögtönzésével egyszerű ritmussorokhoz - Alkotói készség fejlesztése, játékkal oldott zenei tevékenységek alkalmazása; Rögtönzés dallammal, ritmussal; ritmussorok alkotása testhangok és különböző hangkeltő eszközök, és ritmushangszerek segítségével - Ritmusképletekkel jelzett nyelvi frázisok, mondatok ritmusának reprodukálása kézmozgással, beszéddel	- Aktívan vegyen részt az alkotói folyamatokban. - Megismeri az egész értékű kottát és az egész értékű szünetet - Megismeri a 4/4-es ütemet - Próbálja megkülönböztetni a páros és páratlan lüktetést; - Próbálja felismerni és hangoztatni az összetett ritmusokat: nyújtott, éles ritmus, pontozott félérték - Próbálja ritmizálva megszólaltatni a mondókákat, gyermekverseket; - Próbál egyszerű ritmussorokat rögtönözni.
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nyújtott, éles ritmus, egész értékű kotta és szünete, pontozott félérték

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangmagasság, hangszín, hangerő, hangszerek hangjainak differenciálása - Ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadása, ritmusmemorizálás képességének fejlesztése - Mondatok hangsúlyos ejtése - Mondatfajták differenciálása hallás után	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Hangszínek felismerése - A tanár beszédhangjának megfigyelése (halk, csendes, gyors, éles) - Egymás hangjának megfigyelése (hangszínfelismerő játékokban, pl. Almaárus, Koszorú, Itt egy kis kút) - Dallamjátzó hangszerek hangjának megfigyelése: a zongora hangja - Irányhallási gyakorlatok - A hangforrás irányának és távolságának megfigyelése - Zörejek, zajok, emberi hang helyének lokalizálása - A beszédhallás fejlesztése - Fokozódó szószámú sorozatok akusztikai differenciálása, visszaadása - Mondatok toldalékhiányos szavainak felismerése, pótlása. - Hiányos szavakból álló mondatok akusztikai differenciálás utáni kiegészítése - A mondaton belüli frázisok összetartozásának akusztikai megfigyelése - A gyermeki környezet, a nevelői környezet beszédének folyamatos akusztikai figyelemmel kísérése - Az öröm, a harag, a kíváncsiság, az elmarasztalás hangsúlya, hanglejtése - Hangszín differenciálás: hangszerek hangjai - Emberi hangok: férfi-női, ének-beszéd, zene-beszéd	- Képesek legyenek hangmagasság, hangerő, hangszín, hangszerek hangjainak differenciálására - Hangmagasság differenciálás területén a terc távolság egymáshoz viszonyított magasságát próbálja minél biztosabban jelezni. - Törekedjen hangszín differenciálásra a közvetlenül nem látható hangforrások alapján is. - Törekedjen a beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok minél pontosabb kivitelezésére - Legyenek képesek differenciálni a halkan és a hangosan mondott mondatokat. - Próbálkozzanak a dallamészleléssel - Próbáljanak meg differenciálni: zenekari hangzást, kórushangzást, férfi-női hangokat, beszédet - Próbálja megkülönböztetni a különböző hangszíneket, ellentétes dinamikai szinteket

- Azonos szavakból álló: felkiáltó, kérdő, kijelentő mondathangsúlyok jelölése - Differenciálási gyakorlatoknál visszajelzés: mozgással, grafikusan.	- Törekedjen a különböző mondatfajták felismerésére a hangsúly alapján
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangmagasság, hangszín, hangerő-különbségek, terc távolság, mondathangsúlyok, gyors, lassú, halk, hangos, magas, mély, hangszín, irányhallási gyakorlat zajok, zörejek. Forte-piano, halkítás, erősítés

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Legyenek képesek - egyéni lehetőségük, képességeik szerint - ritmusképletek felismerésére, megnevezésére, lejegyzésére, ritmushangoztatásra, ritmusok lejátszására ütős hangszereken, "zenekar" formájában is. - A zenei olvasás fejlesztése a leírt kottakép alapján - Ritmussorok önálló lejegyzésének elmélyítése - Az élő dallamokból elvonatkoztatott ritmikai és dallami elemek reprodukciójának alakítása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése - A pentaton hangkészlet kiegészül az alsó szó hanggal; - fá és ti hangok - hétfokú hangsor; - A fá hang kézjelének ismerete és kézjelről történő éneklése; - A hallás után tanult dalok kottából való azonosítása különböző eszközökkel (pl. a dallamvonal lerajzolásával, mozgással stb.); - A hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A tanult új ritmikai elemek megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - A tanult dallamhangok megfigyelése és követése a kottában a tanult dalokon; - Egyszerű, rövid írás – olvasási feladatok a tanult új ritmikai elemek és dallamhangok alkalmazásával;	- Megfigyeli és próbálja azonosítani az alapvető zenei jelenségeket (hangmagasság, dallamvonal, és időbeli viszonyok) a kottában; - Kottaképről próbálja azonosítani a hallás után tanult dalokat; - Megpróbálja érzékelni, hogy ugyanaz a dallamrészlet különböző magasságokban írható, olvasható - Tanári segítséggel próbál leírni egyszerű ritmusokat a tanult értékekkel - Elmélyültebb lesz alapvető tájékozottsága a kottában

- A figyelem, az összpontosítás fejlesztése a fenti feladatok segítségével; - A finommotorikus mozgások fejlesztése az egyszerű, rövid írás feladatok segítségével; - A leírt kottakép visszaéneklése a zenei olvasás fejlesztésére; - Rövid dallamok éneklése a tanult hangok alkalmazásával, a zenei olvasás fejlesztésére; - A violinkulcs grafikai képe és írása; - Az éles és nyújtott ritmus grafikai képe és írása; - Az egész értékű és pontozott fél értékű kotta és szünetének grafikai képe és írása, - A 4/4 –es ütemfajta grafikai képe és írása; - Dó’ – lá – szó – mi – ré – dó – lá, szó, hangok a kottában;	- A hallás után tanult dalokat megpróbálja a kottakép alapján azonosítani és a kottában követni - Törekszik a kottában felismerni a tanult új ritmusképleteket és dallamhangokat - A pentaton és hétfokú dalokat tanári segítséggel szolmizálva próbálja énekelni, kézjelekkel mutatni - Törekszik helyesen használni a szolmizációs hangokat és neveket a hangképző gyakorlatoknál
Kulcsfogalmak/ fogalmak	violinkulcs, 4/4-es ütemmutató, egészhang, éles és nyújtott ritmus

A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén:

- törekedjen akusztikailag közelálló beszédhangok differenciálására
- törekedjen tanári irányítással dalritmusok, dalrészletek lejegyzésére
- törekedjen a mérőütés és a ritmus összekapcsolásával kétszólamú ritmusok megszólaltatására
- törekedjen az akusztikusan felfogott ritmussor felismerésére, lejegyzésére
- ismerjen 15-20 mondókát, gyermekdalt vagy jeles napok verseit, dalait
- törekedjen egyszerű néptánclépésekből motívumfűzésre, a tanult motívumokból rögtönzésre
- képesek legyenek szöveggel kombinált összetettebb pantomim jeleneteket eljátszani
- képesek legyenek improvizálni tánc és mozgássorozatot
- próbálkozzanak a dallamészleléssel
- próbáljanak meg differenciálni: zenekari hangzást, kórushangzást,
- rézfúvósokat, zongorát, férfi-női hangokat.
- képesek legyenek hangmagasság, hangerő, hangszín, hangszerek
- hangjainak differenciálására
- hallásállapottól függően képesek legyenek mondatfajták differenciálására hallás után
- legyenek képesek az "ötvonalas" ábrázolásban a d - r - mi - f - s
- l – t- d' kottaképét lejegyezni

- legyenek képesek gyerekdal-játékokat eljátszani.
- képesek legyenek kétszólamú ritmusok megszólaltatására
- legyen ismerete a farsangi, karácsonyi énekes játékokról, mondókákról, a farsanghoz kötődő népszokásokról

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

5-8. évfolyam

Minden évfolyam végén a Hallás-zenei nevelés eredményéül a tanulók egyéni lehetőségük szerint rendelkezzenek a további évfolyamokon szükséges tovább fejlesztendő ismeretekkel, műveltséggel, készségekkel. Fő feladat a megszerzett ismeretek, készségek elmélyítése élményszerű, játékos módon. A zenehallgatáskor átélt élményeiket szóval, rajzzal, tánccal és szabad mozgás improvizációval fejezzék ki. A hallgatott zenékben ismerjék fel a tanult zenei elemeket, karaktereket. A zene által közvetített élményeket próbálják megérteni. A felső tagozaton kiemelt nevelési-oktatási cél, az éneklés megszerettetése. A zenei anyanyelv megismerése, elsajátítása.

További cél, hogy az aktív éneklés és a zenehallgatás során a tanulók örömteli élményekhez jussanak. Fejlődjön ritmikai készségük, zenei hallásuk, tanuljanak meg alapszinten kottát írni és olvasni. Ismerjenek meg zeneirodalmi alkotásokat, korosztályuknak megfelelő módon.

A dallam, a ritmus, a mozgás harmóniájának kibontakoztatása. A ritmus fontossága, az ember életében betöltött szerepe. A zenei olvasás-írás jelrendszerének elsajátításához szükséges készségek és képességek folyamatos fejlesztése. Anyanyelvünk megismerése a népi mondókákon és népi játékokon keresztül. Mind ezek által pedig a szókincs bővítése. A hangok megszólalásának és megszűnésének észlelése, ezek felismerése. A különböző észlelési módok fejlesztése, koordinálása az őt körülvevő világ hangjaiban, tanult dalokban és zeneművekben.

Összességében továbbra is fontos cél, hogy tovább erősödjön a tanulóban kulturális és társadalmi identitásuk. A művészeteket, ezen belül a zenét, mint pótolhatatlan emberi szükségletet éljék meg. A tanár megismertethet diákjaival „kedvenc” dalokat és figyelmet kell fordítani a zenei rétegműfajok napjainkban folyamatosan változó jelenségeire is.

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

5. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja a tanuló tovább vezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatában. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 2 óra

Éves óraszám: 68 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	32
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	7
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	7
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	15
Zenei ismeretek/Zenei írás, olvasás	7
Összes óraszám:	68

5. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Népdalok, műdalok	Órakeret 32 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A gyermek- és játékdalok, mondókák értelemszerű hangsúlyozása, ritmizálása, előadása helyes légzéssel, lehetőség szerint pontos artikulációval - Az ünnepek tartalmának elemi szintű megismerése - Torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - Értelemszerű hangsúlyozás - Megközelítőleg pontos artikuláció, szövegmondás - Anyanyelvünk megismerése a népi mondókák segítségével	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: • A bundának nincs gallérja; A kapuban a szekér; A karádi faluvéken ; Aki dudás; Árpá is van; Az ürögi faluvéken, Megrakják a tüzet; Erdő, erdő, de magas a teteje; Elesett a lúd ; Erdő, erdő, erdő; Érik a szőlő; Esik az eső, ázik a heveder; Hej, Dunáról fúj a szél; Hidló végén; Hol jártál az éjjel; Hull a szilva; Jaj, de	- A dalokban előforduló népi kifejezések értelmezése - A dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerése - A Himnusz megtanulása és

beteg vagyok; Jó gazdasszony vagyok én; Csillagok, csillagok; Kitrákotty – mese; Megyen már a hajnalcsillag lefelé; Még azt mondják, nem illik; Megismerni a kanászt; Összegyűltek, összegyűltek; Régitáncdal, Sej, Nagyabonyban; Száraz tónak nedves partján; Úgy tetszik, hogy jó helyen vagyunk itt • M. Praetorius: Viva la Musica (kánon); J.S. Bach: Üdv rád és házad népére; L. van Beethoven: A mormotás fiú dala; Johannes Brahms: Bölcsődal; Bárdos Lajos: Szép kis család; Szőnyi Erzsébet: Postaváró (amerikai dallam); A kis lányok (cseh népdal.); Édes fülemile (tatár népdal.); Pál, Kata, Péter (francia); Áll egy ifjú nyírfá (orosz népdal.) • Báránykámon csengő szől; Bárcsak régen felébredtem volna; Föl, föl vitézek; Haj, ki, kisse, haj; Kossuth Lajos azt írta; Pásztorok, keljünk fel; Új esztendő; Regős ének, Talalaj, talalaj, tök Lőrinc, • Himnusz - A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés - A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása - Népszokások eljátszása - Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok előadásában - Az improvizáció és a kreativitás támogatása - Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel - A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is - A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással - Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből - Megzenésített versek éneklése tanárral, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel - A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel - Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani - Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni	éneklése - 20-25 dal vagy jelesnapok dalainak, - verseinek megismerése
---	--

- Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül - Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása - A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben - Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban - A megélt élmények feldolgozásának segítése - Kreativitás fejlesztése - Adott zenei hangélmény által irányított mozgás, mozgássorozat - Tánc improvizációk egyéni mozgással, mozgássorozatokkal - Megadott témára összetettebb pantomim jelenetek - Divattáncok - Gyerekjátékok, leánykarikázók mozgás anyaga, szokásrendszere. - Egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz. - Ugrós, legényes táncok - Egyéni mozgáskincs alkalmazása - Önmegvalósítás - Esztétikai érzék fejlesztése - Metakommunikációs készség fejlesztése - Térkihasználás, térérzékelés fejlesztése speciális játékokkal - Utánzójátékok	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	régi és új stílusú népdal, dallamvonal, a capella, kamaraének-társasének, vers megzenésítés, tempo giusto, parlando, rubato, mezzoforte, húsvéti hagyományok

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangerő-különbségek észrevétele - Hangszerek hangjainak differenciálása - Csoport szintjének megfelelően: dallamészlelés - Zeneszerzők élete, főbb műveik címének ismerete - Ünnepekörökhöz kapcsolódó zeneművek meghallgatása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: • Dunántúli ugrós táncok, • Kodály Zoltán: Hány János: Sej, Nagyabonyban; Székelyfonó: Kitrákotty mese; Karácsonyi pásztortánc: gyermekkar • Bartók Béla: Magyar képek: Este a székelyeknél; Ürögi kanásztánc; Román népi táncok: 6. 7. tétel • Bárdos Lajos: Régi táncdal - vegyeskar • Zene Mátyás király udvarából • J. S. Bach: Parasztkantáta • W. A. Mozart: Egy kis éji zene; A- dúr zongoraszonáta - III. Török induló • Liszt Ferenc: Manók tánca • Johannes Brahms: V. magyar tánc • Muszorgszkij: Egy kiállítás képei –Ódon várkastély; Tüilériák kertje • Farkas Ferenc: Régi magyar táncok – Lapockás tánc, Ugrós • Ligeti György: Sípbal, dobbal, nádi hegedűvel - dalciklus Weöres Sándor verseire • John Williams: Csillagok háborúja – induló - Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) - Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata - A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével - Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz	- A legelterjedtebb magyar népi hangszerek (pl. tekerő, cimbalom, ca, doromb, duda, furulya, tárogató, síp) megismerése - Zenehallgatás, zeneirodalmi alapismeretek - Néhány perces zeneművek meghallgatása irányított megfigyeléssel - Zenekari hangszerek hangjának differenciálása - Zeneszerzők élete, főbb művek címének ismerete (Palestrina, Bach, Vivaldi) - Régi magyar dallamok megismerése - Középkori énekek megismerése - Szerezzen elemi ismereteket a zene kezdeteiről (Az őseMBER éneke) - Ismerjen meg néhány zenetörténeti kort: reneszánsz, barokk - Adott karakterű zenéhez adekvát tárgy, mozdulat, testtartás, arckifejezés társítása - Zeneművek által közvetített érzelmi színezet meghallása - Törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására

- Befogadói készség fejlesztése: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	népi hangszerek; karmester; komolyzene, könnyű zene

Témakör	Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Ritmus és dallamolvasás bővítése új ritmuselemek és dallamhangok bevezetésével - Adott ritmusmotívum lejátszása hangszereken	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A dalok ritmusának hangoztatása - Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között - Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával - Mondókákból kiemelt 4-8 egységnyi nyolcadokat, negyedeket, szinkópát, éles és nyújtott ritmust, negyed és félértékű szüneteket tartalmazó ritmussorozatok visszaadása - Nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálása - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása - Ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezése, megszólaltatása párban, egyidejűleg - Tanult egyszerű mondóka, dal ritmusának önálló leírása - Több egységnyi, tanult ritmusokkal jelzett nyelvi frázisok, mondatok ritmusának reprodukálása, illetve a mondatok pontos ritmikus visszaadása beszéddel - Alkotói készség: ritmussorok alkotása a tanult	- A tanult ritmusértékek bővítése a kis éles és nyújtott ritmussal. - Ismerje gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket és próbálja használni - Ritmusmotívumok kiválasztása hallás alapján - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel - Nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálása - Mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadása mozgással, hangszerrel, beszéddel - Ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezése - Ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadása

ritmusokkal, hiányos ritmussorok kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá - titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal	- Precíz ritmusmotívum visszaadás - Ritmus reprodukáló - képesség fejlesztése
Kulcsfogalmak/ fogalmak	kis éles, kis nyújtott ritmus, kétszólamú ritmusok.

Témakör	Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 15 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A mindennapi beszédben a természetes beszédet közelítő tempó, hanglejtés, hangsúlyozás alakítása - A hangmagasság és hangszín akusztikai differenciálása, finomítása a beszédtechnikai feladatok folyamatos gyakorlása - A lényegkiemelés képességének fejlesztése az akusztikus úton felfogott történetek kapcsán - Hangszerek hangjának differenciálása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Hangdifferenciálás - Rövid történetek nyomon követése hangyi benyomások, zajok, zörejek, emberi hang alapján - Közeledő vagy távolodó hang megfigyelése - Hangmagasság és hangszín differenciálása - Beszédhallás fejlesztése - Mondatok érzelmi színezetének meghallása - Mondatfajták differenciálása - Szósortozatok, 3 - 4 mondatból álló szövegek akusztikus meghallása, visszaadása - Téves, hiányos mondatok felismerése, akusztikus differenciálás utáni javítása - A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel - Zenei kérdés, válasz rögtönzése - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával - A hangközök megismerése és megnevezése (oktáv, kvint, kvart)	- A terc távolság egymáshoz viszonyított magasságának visszajelzése - Egyes tanulóknál szűkíteni szekund távolságra - Próbálja a tiszta hangközöket felismerni - Beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok - Mondatok érzelmi színezete - Dúdolási gyakorlatok, imitációs kísérlet a tanult dalokkal - Mondatok, dalok, versek ritmusos visszaadása - Differenciálási gyakorlatoknál visszajelzés: mozgással, grafikusán,

- A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából - A tanult énekelt zenei anyaghoz köthető szolmizációs hangok kézjelről történő éneklése - Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése	hangszerrel
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangközök

Témakör	Zenei ismeretek/Zenei írás-olvasás	Órakeret 7 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Dallamolvasás bővítése új dallamhangok bevezetésével - Egyszerű dallamok szolmizálása, kézjelről történő leolvasása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése - Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával - Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival - Az új ritmikai elemek felismerése kottaképben - Az új ritmikai elemek leírása rövid gyakorlatokban - Hangközök megfigyelése, megnevezése, megszólaltatása énekelve és hangszeren próbálva - Rövid dallamok írása betűkottáról hangjegyre, C-dóban	- A kis éles és kis nyújtott ritmusok grafikai képe és írása - A tiszta hangközök grafikai képe és írása
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tempójelzés

A fejlesztés várt eredményei az 5. évfolyam végén:

- törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására
- legyenek képesek a tanult ritmuselemek felismerésére, visszaadására

- törekedjen ritmusmotívumok differenciálására, egyszerű kétszólamú ritmusok megszólaltatására
- törekedjen egyszerű ritmusmotívum önálló leírására
- ismerje az éles és a nyújtott ritmust
- ismerjenek 20-25 mondókát, gyerekdalt, vagy jeles napok verseit, dalait
- törekedjenek a népdalok előadására helyes hangerővel, ritmussal
- ismerje a húsvéti népszokásokat, néphagyományokat
- törekedjen ismert hangkészletet és ritmusmotívumot tartalmazó dallamot lejátszani adott hangszeren
- hallásállapottól függően törekedjen a mondatfajta differenciálására, a természetes beszédet megközelítő tempóval, hanglejtéssel, hangsúlyozással kifejezni magát
- ismerje az adott zeneszerzők életét, főbb műveinek címét
- törekedjen zenére szabad mozgásvariációkat rögtönözni, összetettebb pantomim jeleneteket önállóan létrehozni
- vegyen részt a célzott játékokban, gyakorlatokban
- zenekari hangzásban hangerő-különbségek észlelése
- zenekari hangzásban egyes hangszerek differenciálása

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

6. évfolyam

A fenti életszakaszban a fejlesztés fő célja továbbra is a tanuló bevezetése a tevékenységközpontú zenei megismerés folyamatába. Cél továbbá, hogy minél több játékos és kreatív módszert használjanak képzeletük fejlesztésére. A közös éneklések, zenélések, mint a személyiség egészséges fejlődésének nélkülözhetetlen formái segítik a másokkal történő harmonikus együttműködést, a közösségi összetartozás érzését, az önkifejezés, az önismeret belső készítésének kialakulását. Kodály útmutatása szerint, az így megszerzett tapasztalatok elvezetnek a remekművek befogadásához.

A tanulók tovább ismerkednek a klasszikus zenekar hangszereivel, valamint magyar népi hangszerekkel is.

A zenei készségfejlesztés célja ebben az életkorban a zenei anyagban megismert ritmus- és ütemfajták megismerése és gyakorlása. A ritmikai, dallami, és hallási készségek fejlesztésében és gyakorlásában egyre nagyobb szerepet kap az önkifejezés, a tanult zenei elemek és eszközök önálló alkalmazása.

A zenehallgatás célja a művek megismerésén túl a zenei kifejezőeszközök mélyrehatóbb elemzése és a zeneművek tágabb történelmi és társadalmi kontextusban való értelmezése. Az értelmezés része a zene keltette gondolatok, érzések, vélemények szóbeli kifejezése is, melyek az érzelmi nevelést segítik.

A témakörök és a fejlesztési feladatok átfedik egymást, egy-egy fejlesztési feladat több különböző témakörben is megjelenik, ezáltal a tanórákon belül is érvényesül a komplexitás.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	10
Zenei ismeretek/Zenei írás - olvasás	3
Összes óraszám:	34

6. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Népdalok, műdalok	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A népdalok, mondókák értelemszerű hangsúlyozása, ritmizálása, előadása helyes légzéssel, lehetőség szerint pontos artikulációval - Az ünnepek tartalmának elemi szintű megismerése - Torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - Anyanyelvünk megismerése a dalok, mondókák segítségével - A mozgással, játékkal kísért közös tevékenység örömszerző élményének fenntartása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: A Vargáék ablaka; De szeretnék páva lenni, Duna parton ; Elment a két lány ; Este van már ; A Mátrai Képek dalai: A Vidrócki híres nyája; Elmegyek, elmegyek, Madárka, madárka; Sej, a tari réten; Nem vagyok én senkinek sem adósa; Nézd meg lányom, nézd meg jól; Ősszel érik babám; Tavaszi szél; A jó lovas katonának <u>Műzenei szemelvények, más népek dalai:</u> John Of Fornsete: Nyár-kánon; Te álomszuszék, ébredj! – angol kánon; Tinódi Lantos Sebestyén: Egri históriának summája; J. Haydn: Falusi jókedv; Fa fölött, fa alatt – szlovák népdal <u>Dalok alkalmakra, keresztény ünnepekre, jeles napokra:</u> Egressy Béni: Szózat; Ki, s ki népei vagytok; A kis Jézus megszületett; Hayes – Kerényi György: Karácsony ünnepén – kánon; A, A, A, a farsangi napokban - A zenei nevelés elsődleges tevékenységi formája az éneklés - A népdalokhoz kapcsolódó gyermekjátékok, táncok előadása - Népszokások eljátszása - Részvétel az ünnepekhez kapcsolódó iskolai műsorok	- Törekedjen a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezésére - Törekedjen a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerésére - Törekedjen a Szózat megtanulására és éneklésére - Ismerjen 5-10 dalt vagy jeles napok - dalait, verseit

előadásában - Az improvizáció és a kreativitás támogatása - Népdalok a magyar népzene régi és új rétegéből, más népek dalai és műdalok hallás utáni megtanulása, éneklése kottaképről és emlékezetből, szöveggel - A tanult magyar népdalok meghallgatása tanári előadásban, adatközlő által és feldolgozott formában is - A tanult dalok feldolgozása dramatizált előadással - Különböző stílusú műdalok, kánonok, duettek, zenei szemelvények hallás utáni megtanulása és éneklése kottaképről és emlékezetből - Megzenésített versek éneklése tanárral, vagy zenei alap által megszólaltatott hangszerkísérettel - A tanult dalok feldolgozása a kapcsolódó táncsal, dramatizált előadással és hangszerkísérettel - Előadói készség: Éneklését tudja a dalok karakteréhez, hangulatához igazítani - Előadásában tud hangszerkísérethez és az éneklő közösséghez alkalmazkodni - Éneklése az alsóbb évfolyamokban kialakított helyes éneklési szokásokra épül - Befogadói készség: Az új dalok egyre értőbb meghallgatása - A képzelet használatának szorgalmazása a zeneművek befogadása közben - Alkotói készség: Aktív részvétel szorgalmazása az alkotói folyamatokban - A megélt élmények feldolgozásának segítése - Kreativitás fejlesztése - Adott zenei hangélmény által irányított mozgás, mozgássorozat - Tánc improvizációk egyéni mozgással, mozgássorozatokkal - Megadott témára összetettebb pantomim jelenetek - A korábban megismert mozgás kincs variált alkalmazása - A verbunk és csárdás táncok megismerése - Tánc történeti alapismeretek: A társas táncok elterjedése, táncos alkalmak, viseletek, népek, nemzetiségek táncai - Divattáncok - Egyenletes lüktetésű zenei és táncmotívumok illesztése egymáshoz.	
--	--

- Egyéni mozgáskincs alkalmazása - Önmegvalósítás - Esztétikai érzék fejlesztése - Metakommunikációs készség fejlesztése - Térkihasználás, térérzékelés fejlesztése speciális játékokkal - Utánzójátékok	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	pontos artikuláció, ritmikus szövegmondás, jeles napok.

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatási anyag	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A hangerő-különbségek észrevétele - Hangszerek hangjainak differenciálása - Csoport szintjének megfelelően: dallamészlelés - Zeneszerzők élete, főbb műveik címének ismerete - Ünnepekörökhöz kapcsolódó zeneművek meghallgatása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: Kapuvári verbunk (Magyar népzenei antológia) Kodály Zoltán: Lengyel László – gyermekkar; Gergely-járás – részlet - Jobb az árpa – gyermekkar; Kállai kettős – vegyeskar, népi zenekari kísérettel; Mátrai képek - vegyeskar Bartók Béla: Magyar képek – Medvetánc; Gyermekeknek – Fa fölött, fa alatt Hans Leo Hassler: Gagliarda - vegyeskar, olasz nyelven Georg Friedrich Handel: Vízizene – D- dúr szvit I. tétel Joseph Haydn: Üstdob szimfónia II. tétel W. A. Mozart: A varázsfuvola - részletek Erkel Ferenc: Hunyadi László – Palotás, Meghalt a cselszövő Liszt Ferenc: 2. magyar rapszódia - részlet Bedrich Smetana: Moldva – részlet Benjamin Britten: Variációk és fuga egy Purcell témára (szimfonikus zenekar bemutatása)	- Törekedjen a klasszikus zenekar hangszercsaládjainak felsorolására és alapvető hangszereinek megnevezésére (fafúvók, rézfúvók, vonós, ütős) - Törekedjen a zeneirodalmi alapismeretek (egyházi zene, gregorián dallamok, reneszánszkor zenéje) bővítésére - Legyen képes néhány perces zeneművek meghallgatására irányított megfigyeléssel - Törekedjen zenekari

- Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) - Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata - A zene keltette érzések, gondolatok, vélemények megfogalmazása tanári kérdések segítségével - Jellegzetes hangszerek, hangszercsoportok kapcsolása a megismert népzenei és műzenei stílusokhoz/műfajokhoz - Befogadói készség fejlesztése: kapcsolatot talál a dalokban, zeneművekben megjelenő élethelyzetek és saját élete között.	hangszerek hangjának differenciálására - Ismerje meg néhány zeneszerző életét, főbb művének címét (Haydn, Mozart, Beethoven) - Próbálkozzon adott karakterű zenéhez adekvát tárgy, mozdulat, testtartás, arckifejezés társításával - Törekedjen zeneművek által közvetített érzelmi színezet meghallására - Törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus hangszercsaládok, karmester, színpadi zene, madrigál, vegyeskar szólamai (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus)

Témakör	Ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Ritmusmotívumok precíz tempójú visszaadása - A mozgás, a beszéd, a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, ritmusreprodukáló képesség fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
- A dalok ritmusának hangoztatása - Ritmuskánon, felelgetős a tanárral, később az osztály csoportjai között - Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával - Mondókákból kiemelt 4-8 egységnyi nyolcadokat, negyedeket, szinkópát, éles és nyújtott ritmust, negyed és félértékű szüneteket tartalmazó ritmussorozatok visszaadása - Nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálása - Kétszólamú ritmusok megszólaltatása - Ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezése, megszólaltatása - Tanult egyszerű mondóka, dal ritmusának önálló leírása - Több egységnyi, tanult ritmusokkal jelzett nyelvi frázisok, mondatok ritmusának reprodukálása, illetve a mondatok pontos ritmikus visszaadása beszéddel - Alkotói készség: ritmussorok alkotása a tanult ritmusokkal, hiányos ritmussorok kiegészítése vagy teljes megalkotása a megadott formai kereteken belül tá- titi, szinkópa, nyújtott és éles ritmusokkal, tizenhatodokkal		- A tanult ritmusértékek bővítése a tizenhatod ritmussal. Ismerje gyakorló nevüket, grafikai jelüket és értéküket és próbálja használni - Törekszik ritmusmotívumok kiválasztására hallás alapján - Törekszik kétszólamú ritmusok megszólaltatására kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel - Törekszik nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálására - Törekszik mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadására mozgással, hangszerrel, beszéddel - Törekszik ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezésére - Törekszik ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadására
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tizenhatod	

Témakör	Ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az érthető, hangsúlyos beszéd alakítása, korrigálása, fejlesztése - A hangmagasság és a hangszín akusztikus úton való differenciálása, finomítása az érzelmi színezet meghallása, a beszédtechnikai feladatok folyamatos gyakorlása - A zenei hallás fejlesztése, a zenei anyag összetevőinek (dallam, ritmus, hangszín) megismerésével - Hangszerek hangjának differenciálása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Hangdifferenciálás - Közeledő vagy távolodó hang megfigyelése - Hangmagasság és hangszín differenciálása - Beszédhallás fejlesztése - Mondatok érzelmi színezetének meghallása - Mondatfajták differenciálása - Szósorozatok, 3 - 4 mondatból álló szövegek akusztikus meghallása, visszaadása - Téves, hiányos mondatok felismerése, akusztikus differenciálás utáni javítása - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult dallami elemek felhasználásával - A hangközök megismerése és megnevezése (szekund, terc) - A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából - Az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó dallami elemek megfigyelése és megnevezése - Dúr és moll hangzás - Módosított hangok: fi, szi, ta szolmizációs hangok felismerése - A tárgyi zajok körének bővítése: az egyes tárgyak különböző módon történő használata során eltérő hangzás felismerése - Irányhallási gyakorlatok: a hangforrás helyének lokalizálása vizuális segítség nélkül - Differenciálási gyakorlatok és visszajelzés mozgással, grafikusan és hangszerekkel - A szekund távolság egymáshoz viszonyított magasságának meghallása, visszajelzése - A nyelvhasználatba belépő új szavak, kifejezések, nyelvi szerkezetek akusztikai rögzítése, gyakorlása - Fokozódó szószámú szószorozat akusztikus differenciálás utáni visszaadása - Mondatok toldalékhiányos szavainak felismerése, a toldalékhiány pótlása - 4-5 mondatból álló szövegek akusztikus differenciálása, visszaadása - A mondat érzelmi színezetének meghallása	- Próbálkozzon a terc távolság egymáshoz viszonyított magasságának visszajelzésével (egyres tanulóknál szűkíteni szekund távolságra) - Beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok végrehajtása - Törekedjen mondatok érzelmi színezetét meghallani - Próbálkozzon mondatok, dalok, versek ritmusos visszaadásával - Differenciálási gyakorlatoknál próbáljon visszajelezni: mozgással, grafikusan, hangszerrel
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Terc távolság, szekund távolság.

Témakör	Ismeretek/Zenei írás-olvasás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A zenei írás olvasás alapjainak bővítése új ritmuselemek és dallamhangok bevezetésével - Egyszerű dallamok szolmizálása, kézjelről történő leolvasása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése - Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával - Ritmusgyakorlatok olvasása és hangoztatása kis éles és kis nyújtott ritmusok fordulataival - Az új ritmikai elemek felismerése kottaképben - Az új ritmikai elemek (tizenhatod) leírása rövid gyakorlatokban - Hangközök megfigyelése, megnevezése, megszólaltatása énekelve és hangszeren próbálva - Rövid dallamok írása betűkottáról hangjegybe	- A tizenhatod grafikai képe és írása - A módosított hangok grafikai képe
Kulcsfogalmak/ fogalmak	előjegyzés

A fejlesztés várt eredményei a 6. évfolyam végén:

- törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására
- törekedjen ismert népdal két sorának ritmusára visszaemlékezni, azt lejegyezni
- törekedjen 4-6 egységnyi ritmussor kánonban való előadására
- ismerjenek 5-10 mondókát, gyerekdalt, vagy jeles napok verseit, dalait
- törekedjenek a népdalok előadására helyes hangerővel, ritmussal
- hallásállapottól függően törekedjen a mondatfajták differenciálására, a természetes beszédet megközelítő tempóval, hanglejtéssel, hangsúlyozással kifejezni magát

- törekedjen a hangforrás lokalizálására vizuális segítség nélkül
- tudjon néhány ténnyt a zenetörténeti korokról
- ismerje fel a többször meghallgatott műveket jellegzetes részeiről
- ismerje az adott zeneszerzők életét, főbb műveinek címét
- legyen képes alapvető táncos és drámai kifejezésformák elsajátítására
- törekedjen zenére szabad mozgásvariációkat rögtönözni, összetettebb pantomim jeleneteket önállóan létrehozni
- vegyen részt a célzott játékokban, gyakorlatokban
- hallásállapottól függően legyenek képesek mondatfajták differenciálására, mondatok ritmusának reprodukálására

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

7. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között.

A szabad órakeret lehetőséget ad az értékválasztásra a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	10
Zenei ismeretek/Zenei írás - olvasás	3
Összes óraszám:	34

7. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Népdalok, műdalok	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A versek, dalszövegek, népdalok, értelemszerű hangsúlyozása, ritmizálása, előadása helyes légzéssel, lehetőség szerint pontos artikulációval - Az ünnepek tartalmának elemi szintű megismerése - Torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - Anyanyelvünk megismerése a dalszövegek, segítségével - A mozgással, kísért közös tevékenység örömszerző élményének fenntartása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: A szennai lipisen-lapason; Által mennék; Ej, haj, gyöngyvirág; Erdő, erdő, de magos a teteje; Fecském, fecském ; Hopp ide tisztán ; Kecskemét is kiállítja; Megkötöm lovamat; Megrakják a tüzet; Sej, felszállott a	- Törekedjen a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezésére - Ismerje a népdalok és

kakas; Te vagy a legény, Most szép lenni, <u>Műzenei szemelvények:</u> Gloria Patri et Filio (gregorián); Moniot D'Arras: Nyári ének (XIII sz.); Praetorius: Jubilate Deo – kánon; J. S. Bach: Már nyugosznak a völgyek (János Passió 15. sz); J. Haydn: Szerenád; W. A. Mozart: Vágyódás a tavasz után; L. van Beethoven: Urián földkörüli utazása, Örömóda; Franz Schubert: A pisztráng <u>Dalok alkalmazása, keresztény ünnepekre, jeles napokra:</u> Pásztorok, pásztorok, örvendezve; Kossuth Lajos táborában; Amadé László – Arany János: Toborzó (A szép fényes katonának); Bocsásd meg Úristen (Cantus Catholici, 1651, Balassi B.) protestáns egyházi népének; Néktek emlékezem (Cantus Catholici, 1651) - Népdalok, műdalok - Műzene és népzenei feldolgozások különbsége - A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői - Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből - Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó), - A parlando, rubato, tempo giusto természetes módú használata - Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból - Megzenésített versek előadása tanári segítséggel, - Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással - A helyes éneklési szokások fejlődése - A hangélmények által irányított mozgás - Improvizáció képesség fejlesztése - Divattáncok ismerete - Néptánc elemek ismerete - Ön- és emberismeret gazdagítása - Kreativitás fejlesztése - Tér- és időbeli biztonság javítása - Mozgás finomítása - Kreativitás fejlesztése - Metakommunikáció fejlesztése - Érzékszervek finomítása speciális játékokkal - Térhasználat és tájékozódás finomítása speciális	műdalok közti különbséget - Törekedjen a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerésére - Ismerjen 5-10 dalt vagy jeles napok - dalait, verseit
---	--

játékokkal - Térkihasználás, térérzékelés fejlesztése speciális játékokkal - Utánzójátékok - Divattáncok divatzenére - Zene és mozgás összehangolása - Néprajzi alapismeretek, a betlehemezés szokása	
Kulcsfogalmak/fogalmak	hangsúly, ritmus, tempótartás, többszólamúság, népszokások.

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatási anyag	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Zenetörténeti korok és jelentős zeneszerzők megismerése - Zenei műfajok jellegzetességeinek felismerése, bemutatása - A zenekari hangzás megfigyelése (hangerő különbségek) - A hangszeres zene szeretetének elmélyítése, a zeneművek aktív követéséhez szükséges képességek fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: - Magyar Gregoriánus (Schola Hungarica) - részletek - Orlando di Lasso: Visszhang - Bakfark Bálint: Fantázia lantra - részlet J. S. Bach: h-moll szvit – Badinerie; d-moll toccata és fuga; Parasztkantáta Nr.16 basszus ária; János Passió – Már nyugosznak a völgyek 15.sz. G. F. Handel: Messiás – Halleluja; F- dúr orgonaverseny I. tétel H. Purcell: Artúr király – Pásztor, pásztor - Joseph Haydn: Óra – szimfónia II. tétel, fisz-moll (Búcsú) szimfónia IV. tétel W. A. Mozart: Falusi muzsikások; Figaro házassága – nyitány részlet L. van Beethoven: G-dúr zongoraverseny 2. tétel; IX. szimfónia –Örömmóda - Franz Schubert: A pisztráng; A - dúr zongoraötös IV.	- Törekedjen a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeinek, történelmi és kulturális hátterüknek a megismerésére - Próbálja meg azonosítani az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait - Próbálkozzon adott karakterű zenéhez adekvát tárgy, mozdulat, testtartás, arckifejezés társításával - Törekedjen zeneművek által közvetített érzelmi színezet

tétel • Kodály Zoltán: Jelenti magát Jézus • Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (válogatás) - A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével - Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása - A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során - A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül - A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével - Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - Zeneművek zenetörténeti rendszerezése - Jellegzetes zenei műfajok: oratórium, szimfónia, opera - Koncertfilm megtekintése - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről (megszóltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával) - Az elektronikus média által nyújtott lehetőségek tanári irányítású használata	meghallására - Törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zenei korstílusok: középkor, reneszánsz, barokk, klasszika, romantika. Zenei műfajok: madrigál, mise, oratórium, szvit, concerto, szimfónia, szimfonikus költemény, műdal, rapszódia, opera

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Versek, dalszövegek elsajátítása, ritmusos, hangsúlyos elmondása - Ritmusmotívumok precíz tempójú visszaadása - A mozgás, a beszéd, a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, ritmusreprodukáló képesség fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
- Ismert dal ritmusának reprodukálása - Dalok szövegének elmondása pontos ritmusban a 3/8-os ütemmutató - Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval - Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban - Alkotó készség: 3/8 alkalmazása improvizáció során - Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez - Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket - A tanult új dalok ritmusának hangoztatása - Ritmuskánon az osztály csoportjai között - Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával		- Törekedjen ritmusmotívumok kiválasztására hallás alapján - Törekedjen kétszólamú ritmusok megszólaltatására kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel - Törekedjen nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálására - Törekedjen mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadására mozgással, hangszerrel, beszéddel - Törekedjen ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezésére - Törekedjen ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadására - Törekedjen a 3/8-os ütemmutató alkalmazására
Kulcsfogalmak/fogalmak	3/8-os ütemmutató	

Témakör	Ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Szövegek és irodalmi részletek hallgatása során érzelmek, hangulatok megfigyelése, tudatosítása - A versmondás, szerepmondás technikai színvonalának emelése - A zenekari hangzás megfigyelése - A hangszerek hangszín szerinti csoportosítása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek		Tanulási eredmények
- Hangszín differenciálása sötét- világos - Beszédhang differenciálása: Harag, vidámság, szomorúság, mondafajták - Történetek - melyeknek beszéddel való előadását		- Próbálkozzon a szext távolság egymáshoz viszonyított magasságának visszajelzésével

zajok, zörejek kísérik - nyomon követése akusztikus úton - Hangmagasság, hangszín differenciálásának visszajelzése: mozgással, rajzzal, játékokkal. - Az emberi énekhang differenciálása (alt - mezo - szoprán, basszus - bariton - tenor) - A zenekari hangzás - Hangszín differenciálás sötét-világos - A beszédhang nyomon követése hangeffektusok segítségével - Történetek- melyeknek beszéddel való előadását zajok, zörejek kísérik- nyomon követése akusztikus úton - A beszédhallás fejlesztése - Hat - nyolc mondatból álló szövegek akusztikai differenciálása - Az öröm, a harag, a kíváncsiság, az elmarasztalás hangsúlya, hanglejtése, az érzelmi színezet meghallása - A szext távolság megfigyelése - A tanult hangközök differenciálása - A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából	- Beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok végrehajtása - Törekedjen mondatok érzelmi színezetét meghallani - Próbálkozzon mondatok, dalok, versek ritmusos visszaadásával - Differenciálási gyakorlatoknál próbáljon visszajelezni: mozgással, grafikusán, hangszerrel
Kulcsfogalmak/ fogalmak	emberi énekhang (alt mezzo szoprán basszus bariton tenor), zenekari hangzás, hangsúly, hanglejtés.

Témakör	Ismeretek/Zenei írás-olvasás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A zenei írás olvasás alapjainak bővítése - Egyszerű dallamok szolmizálása, kézjelről történő leolvasása	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Az 1 # előjegyzés - A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel - Zenei kérdés, válasz rögtönzése - Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre - Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban - A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan - A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése - Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával - Egyszerű dallam és ritmusolvasás egy és két szólamban - Dalok éneklése kézjelről - Népdalok hangkészletének, hangsorának vizsgálata.	- Ismerje az 1 # előjegyzést, módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangokat - Törekedjen a hangközök megfigyelésére és megnevezésére az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan
Kulcsfogalmak/ fogalmak	G-dúr, 1 # előjegyzés

A fejlesztés várt eredményei a 7. évfolyam végén:

- törekedjen a tanuló felidézni az 1-6 osztályban tanult zenei ismereteket, fogalmakat
- ismerje a kánon, a többszólamúság fogalmát
- ismerjen 5-10 dalszöveget, vagy mondókát, vagy dalt, törekedjen a ritmusos és hangsúlyos mondásra
- törekedjen adott szöveghez ritmust improvizálni, ill. adott ritmushoz szavakat, szókapcsolatokat kötni
- törekedjen a tempó tartására, ritmussor kánonban való előadására
- törekedjen adott történet vagy vers különféle érzelmeket tükröző előadására, adott történet nyomon követésére akusztikus úton
- ismerje a zenetörténeti korok jelentős zeneszerzőit, egy-egy művét, a kor jellegzetes hangszerét
- törekedjen a bemutatott művek hangszereinek felismerésére, ezek hangszercsoportba való besorolására
- törekedjen pantomimes és mozgás improvizációkra, hangélmény által irányított mozgásra,

néptánc elemek elsajátítására

- törekedjen zörejcsoportokból a történetre, szituációkra következtetni, jellemző mozdulatokkal megeleveníteni

Hallás - zenei nevelés

A hallássérült tanulók számára készített helyi tanterv

a kerettanterv alapján készült

8. évfolyam

Az iskolai zenei nevelés elsődleges élményforrása a közös éneklés és a műalkotás optimális zenei befogadása.

A zenei befogadás aránya megnő, melyet változatos motivációs technikákkal és aktivitások gazdag tárházával lehet sikeressé tenni. Meg kell találni azokat a közös kreatív zenélési formákat, melyek segítenek a remekművek közelébe jutni.

Dalkincsük folyamatosan bővül a magyar és más népek dalaival, ez által fejlődik stílusos, kifejező éneklésük. A dalok és zeneművek válogatása igazodik életkori sajátosságaikhoz.

Ebben a tanulási szakaszban összegződnek a korábbi tanítási egységek zeneművei zenetörténeti szemléletmóddal. A tanulók minden egyes tanévben találkoztak a fontos zenetörténeti korszakokhoz tartozó, életkori sajátosságaiknak megfelelő zeneművekkel, melyeknek itt a rendszerezése történik.

Legfontosabb módszertani elv, hogy megfelelő motivációval a gyermek megtalálja a kapcsolatot a zeneművek által közvetített érzelmi – intellektuális élethelyzetek és a sajátja között.

A szabad órakeret lehetőséget ad az értékválasztásra a különböző médiumok által közvetített sokféle zenéből, napjaink szerteágazó rétegműfajaiból.

Témakörök táblázata:

Heti óraszám: 1 óra

Éves óraszám: 34 óra

Témakör neve	Óraszám
Zeneművek/Népdalok, műdalok	14
Zeneművek/Zenehallgatási anyag	4
Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	3
Zenei ismeretek/Hallásfejlesztés	10
Zenei ismeretek/Zenei írás - olvasás	3
Összes óraszám:	34

8. évfolyam

Témakör	Zeneművek/Népdalok, műdalok	Órakeret 14 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A versek, dalszövegek, népdalok, értelemszerű hangsúlyozása, ritmizálása, előadása helyes légzéssel, lehetőség szerint pontos artikulációval - Az élményekből fakadó aktív éneklési kedv fenntartása - Torzítás nélküli szövegmondás, ritmikusan - A zenei hangzásviszonyok mozgásos átélésének továbbfejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott dalok: A bolhási kertek alatt; A csitári hegyek alatt; Béreslegény; Bújdosik az árva madár; Elindultam szép hazámból; Elmegyek, elmegyek; Erdő mellett estvéledtem; Gerencséri utca; Hej, haj Boldizsár – cigány népdal; Kőműves Kelemen balladája; Röpülj, páva	- Törekedjen a dalokban előforduló népi kifejezések értelmezésére - Legyenek ismeretei a kánonról (homofón-polifón szerkesztés) - Ismerje a magyar népzene

<u>Műzenei szemelvények, más népek dalai:</u> Aranyosom – lengyel népdal; Enni, inni van csak kedvem – szlovák népdal; Régi mesékre – ír népdal; Nyírfácska - orosz népdal; Ismeretlen szerző: Az erdőn már a rügy fakad – Tavaszköszöntő, a reneszánsz mű dallama; Bárdos Lajos: Csöndes kánon (Raics István); Gaudeamus igitur (két szólam); W. A. Mozart: Ó, felvirradt a szép óra; Gebhardi – Kerényi György: Glória szálljon – kánon; Nobody knows – spirituálé (két szólam) <u>Dalok alkalmazásra, keresztény ünnepekre, jeles napokra:</u> Ó, gyönyörű szép, titokzatos éj; Kossuth Lajos azt üzente; Fónagy József – Arany János: Süvegemen nemzetiszín rózsá; Ma van húsvét napja - Népdalok, műdalok - Műzene és népzenei feldolgozások különbsége - A zenetörténeti stílusok vokális jellemzői - Az újonnan, hallás után tanult népdalok, műdalok éneklése kottaképről és emlékezetből - Előadói készség: az adott dal karakterének árnyalt megszólaltatása (dinamika, tempó), - A parlando, rubato, tempo giusto természetes módú használata - Minta adása a dalok hiteles megszólaltatásához, a tanári, adatközlő és művészi előadásokból - Megzenésített versek előadása tanári segítséggel, - Dalok előadása a hozzájuk kapcsolódó tánccal, dramatizált előadással - A helyes éneklési szokások fejlődése - Improvizáció képesség fejlesztése - Divattáncok ismerete - Néptánc elemek ismerete - Ön- és emberismeret gazdagítása - Kreativitás fejlesztése - Tér- és időbeli biztonság javítása - Mozgás finomítása - Kreativitás fejlesztése - Metakommunikáció fejlesztése - Érzékszervek finomítása speciális játékokkal - Térhasználat és tájékozódás finomítása speciális játékokkal	jellemzőit - Törekedjen a dalok témájához, karakteréhez igazodó tempók, éneklési módok megismerésére - Ismerjen 5-10 dalt vagy jeles napok - dalait, verseit
--	---

- Térkihasználás, térérzékelés fejlesztése speciális játékokkal - Utánzójátékok - Divattáncok divatzenére - Zene és mozgás összehangolása - Néprajzi alapismeretek, a lakodalomhoz kapcsolódó népszokások - Hazánk jellemző néprajzi vidékei, népviseletük jellegzetességei	
Kulcsfogalmak/fogalmak	lakodalmos dalok, bujdosó dalok, népszokások, zenei tagolás, homofónia, polifónia

Témakör	Zeneművek/Zenehallgatás	Órakeret 4 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Zenetörténeti korok és jelentős zeneszerzők megismerése - A zenei emlékezet, a zenei képzelet fejlesztésének folyamatos alakítása a hangszerek, a hangszeres együttesek, zenekar hangzásának megfigyeltetésével - A zenei korszakokhoz kapcsolódó zenei műfajok megkülönböztetésének gazdagítása - A hangszeres zene szeretetének elmélyítése, a zeneművek aktív követéséhez szükséges képességek fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
Ajánlott zeneművek: • W. A. Mozart: A-dúr klarinétkvintett lassú tétele • Frédéric Chopin: g-moll mazurka • Liszt Ferenc: Mazeppa – részletek; XV. Magyar rapszódia • Felix Mendelssohn: e-moll hegedűverseny I. tétel - részlet • Antonin Dvořák: IX. Új világ szimfónia – IV. tétel (részlet) • Giuseppe Verdi: Aida – Bevonulási induló; Nabucco – Szabadság kórus • Georges Bizet: Carmen – Torreádor dal • Erkel Ferenc: Bánk bán – Keserű bordal; Hazám,	- Törekedjen a zenetörténeti korszakok legfontosabb ismertetőjegyeinek, történelmi és kulturális hátterüknek a megismerésére - Próbálja meg azonosítani az egyes korszakokhoz tartozó zenei műfajokat, jellemzőiket, hangszerelési sajátosságait - Próbálkozzon adott karakterű zenéhez adekvát tárgy, mozdulat, testtartás,

hazám, Hunyadi László, Palotás • Johannes Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány – részlet • Robert Schumann: Gyermekjelenetek – Álmodozás • Richard Wagner: Tannhäuser – Nászinduló • Pjotr Iljics Csajkovszkij: IV. szimfónia IV. tétel • Claude Debussy: Gyermekkuckó - Néger baba tánca • Igor Stravinsky: Petruska – Orosz tánc • Bartók Béla: Négy szlovák népdal; Allegro Barbaro; Concerto: IV. tétel Intermezzo Interrotto • Kodály Zoltán: Székelyfonó – Rossz feleség ballada, El kéne indulni, Fölszállott a páva – részletek a variációkból • Kodály Zoltán- Weöres Sándor: Öregek, Esti dal • Carl Orff: Carmina Burana – Ó, Fortuna • Krzysztof Penderecki: Hirosima emlékezete • George Gerschwin: Porgy és Bess – Porgy dala (Az ínség nálam a vagyon...) • Jazz standard-ek • Új Pátria sorozat – Utolsó Óra (autentikus felvételek). • Népzenei revival legjobb felvételei - Liszt Ferenc és Erkel Ferenc élete és művei - A magyar zenei romantika - Zenei műfajok a XIX. sz. elejéről - A zenei élet színterei - Ajánlott zeneszerzők: Debussy, Honegger, Sztravinszkij, Prokofjev, Britten, Gershwin, Dvorak - A szimfonikus zenekar hangszerei - A zenei befogadási készség fejlesztése a figyelem intenzitásának növelésével - Élményszerűséget biztosító zenekövetés képességének kialakítása - A zenei ízlés és a zenei emlékezet fejlesztése a zenetörténet remekműveivel való találkozás során - A kultúrabefogadási szándék erősödése a remekművek elemzésén keresztül - A zene keltette érzések megfogalmazása tanári kérdések segítségével - Adatgyűjtések a zenetörténet feldolgozásához - Zeneművek zenetörténeti rendszerezése - Jellemző zenei műfajok: rapszódia, szimfonikus költemény, opera	arckifejezés társításával - Törekedjen zeneművek által közvetített érzelmi színezet meghallására - Törekedjen zenekari hangzásban hangerő különbségek észlelésére, egyes hangszerek differenciálására
--	---

- Koncertfilm megtekintése - A lakóhely zenei emlékeinek összegyűjtése, megtekintése - Kiselőadás készítése különböző hangszerekről, zenei műfajokról, zeneszerzőkről, zeneművészekről - Kiselőadás készítése a népzenei gyűjtések történetéről - Kiselőadás a hangszerekről (megszólaltatási módjuk, felépítésük, képek, videók, animációk, applikációk felhasználásával)	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	zenei impresszionizmus, kortárs zene, zsoltár, trubadúr ének, kantáta, versenymű, szimfonikus költemény, ária, jazz, spirituálé, tempóváltás, Zeneakadémia, Magyar Állami Operaház

Témakör	Zenei ismeretek/Ritmikai fejlesztés	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Versek, dalszövegek elsajátítása, ritmusos, hangsúlyos elmondása - Ritmusmotívumok precíz tempójú visszaadása - A mozgás, a beszéd, a gondolkodás ritmusának kialakítása, összerendezése, ritmusreprodukáló képesség fejlesztése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Ismert dal ritmusának reprodukálása - Dalok szövegének elmondása pontos ritmusban - a 6/8-os ütemmutató - Ritmusgyakorlatok hangoztatása nyolcad-ütemmutatóval - Minden, korábban tanult ritmikai ismeret gyakorlása, alkalmazása változatos formákban - Alkotó készség: 6/8 és a felütés alkalmazása improvizáció során - Részvétel közös kreatív zenélési formákban, a zeneművek befogadásának előkészítéséhez. Felhasználja énekhangját, az akusztikus környezet hangjait, ütőhangszereket, egyszerűbb dallamhangszereket - A tanult új dalok ritmusának hangoztatása	- Törekedjen ritmusmotívumok kiválasztására hallás alapján - Törekedjen kétszólamú ritmusok megszólaltatására kopogással, tapssal, beszéddel, hangszerekkel - Törekedjen nyolc egységnyi ritmusmotívum memorizálására - Törekedjen mondókákból kiemelt tanult ritmussorozatok visszaadására mozgással, hangszerrel, beszéddel - Törekedjen ritmus, mérőütés és mondóka szövegének összerendezésére

- Ritmuskánon az osztály csoportjai között - Improvizáció, kreativitás támogatása a tanult ritmikai elemek felhasználásával	- Törekedjen ritmusmotívumok azonos tempójú visszaadására - Törekedjen a 6/8-os ütemmutató alkalmazására
Kulcsfogalmak/ fogalmak	6/8-os ütemmutató

Témakör	Ismeretek/Hallásfejlesztés	Órakeret 10 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- A tematikus és szabad beszélgetések során megismert nyelvi szerkezetek akusztikus differenciálásának folyamatos alakítása. - Az akusztikai differenciálás elmélyítésével a beszédtechnikai feladatok segítése - A beszédhang akusztikus nyomon követése	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- A hangszín, hangmagasság, hangerő különböző változatainak gyakorlása - A beszédhallás fejlesztése - Az érthető, értelmes, hangsúlyos, szép magyar beszéd alakítása, korrigálása, fejlesztése - A szép beszédpélda figyelemmel kísérése, reprodukálása, mondatfajták differenciálása akusztikus úton - A történetek akusztikus nyomon követése - Differenciálási gyakorlat visszajelzéssel: mozgással, rajzzal, játékokkal - Hangszín differenciálása sötét- világos - Beszédhang differenciálása: Harag, vidámság, szomorúság, mondatfajták - Történetek - melyeknek beszéddel való előadását zajok, zörejek kísérik - nyomon követése akusztikus úton - Hangmagasság, hangszín differenciálásának visszajelzése: mozgással, rajzzal, játékokkal. - Az emberi énekhang differenciálása (alt - mezo -	- Próbálkozzon a szeptim távolság egymáshoz viszonyított magasságának visszajelzésével - Beszéddel összefüggő speciális hallásgyakorlatok végrehajtása - Törekedjen mondatok érzelmi színezetét meghallani - Próbálkozzon mondatok, dalok, versek ritmusos visszaadásával - Differenciálási gyakorlatoknál próbáljon visszajelezni: mozgással, grafikusan, hangszerrel

szoprán, basszus - bariton - tenor) - A zenekari hangzás - Hangszín differenciálás sötét-világos - A beszédhang nyomon követése hangeffektusok segítségével - Történetek- melyeknek beszéddel való előadását zajok, zörejek kísérik- nyomon követése akusztikus úton - A beszédhallás fejlesztése - Hat - nyolc mondatból álló szövegek akusztikai differenciálása - Az öröm, a harag, a kíváncsiság, az elmarasztalás hangsúlya, hanglejtése, az érzelmi színezet meghallása - A szeptim távolság megfigyelése - A tanult hangközök differenciálása - A tanult dalok, egyszólamú zenei részletek követése kottából	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	hangszín, hangmagasság, hangerő, mondatfajták differenciálása

Témakör	Ismeretek /Zenei írás-olvasás	Órakeret 3 óra
Előzetes tudás	Az előző évfolyamon elsajátított készségek, képességek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	- Az 1-7. osztályban tanult zenei ismeretek rendszerezése: ritmus-, dallamhangok.	

Fejlesztési feladatok és ismeretek	Tanulási eredmények
- Az 1 bé előjegyzés - A zenei elemek vizuális megjelenítése kézjelekkel - Zenei kérdés, válasz rögtönzése - Rövid dallamok átírása betűkottáról hangjegyekre - Gyakorlat szerzése a felismerő kottaolvasásban - A kottakép újonnan tanult elemeinek felismerése kottából a tanult énekelt és zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan - A tanult zenei elemek vizuális megjelenítése	- Ismerje az 1 bé előjegyzést, módosított és módosítójel nélküli szolmizációs hangokat - Törekedjen a hangközök megfigyelésére és megnevezésére az énekelt és a zenehallgatási anyaghoz kapcsolódóan

- Zenei írás - olvasás a tanult ritmusokkal, dallamhangokkal - Az improvizáció és a kreativitás támogatása a tanult ritmikai és dallami elemek felhasználásával - Egyszerű dallam és ritmusolvasás egy és két szólamban - Dalok éneklése kézjelről - Népdalok hangkészletének, hangsorának vizsgálata.	- Legyen ismerete a fél és egész hangos építkezés fogalmáról
Kulcsfogalmak/ fogalmak	1 bé előjegyzés, F-dúr

A fejlesztés várt eredményei a 8. évfolyam végén:

- tudja a tanuló felidézni az 1-7. osztályban a „zenei ismeretek” témakörben elsajátított fogalmakat, ismereteket
- legyen képes adott szöveghez ritmust improvizálni, illetve adott ritmusmotívumhoz szavakat, szókapcsolatokat kötni
- ismerje a kánon, többszólamúság fogalmát
- legyen képes a tempó tartásával ritmussort kánonban illetve két szólamban előadni
- legyen képes ismert népdal ritmusának lejegyzésére emlékezetből szöveg segítségével.
- ismerjen néhány dalt különböző népek népzenejéből
- legyen képes auditív úton felfogott ismert szöveg, vers felidézésére
- legyen képes adott történet vagy vers különféle érzelmeket tükröző előadására (vidáman, szomorúan, viccesen, csodálkozva stb.)
- legyen képes a tanult dalok megfelelő ritmusban történő, a dal hangulatának megfelelő, jó tempójú, megközelítő dinamikával történő előadására
- ismerje fel a bemutatott művek jellegzetes hangszereit, tudja ezeket hangszercsoportokba besorolni
- ismerje a zenetörténeti korok jelentős zeneszerzőit, egy-egy művet, a kor jellegzetes hangszereit. (a magyar nemzeti romantika.)
- legyenek ismeretei a klasszikus hangszeres műfajokról, a legjelentősebb zeneszerzőkről
- legyen képes adott zörejsorozatból a történetre, a szituációra következtetni, jellemző mozzanatokkal megeleveníteni, szóban megfogalmazni
- legyen képes a tanult társastánclepekéből motívumfűzésre, rögtönzésre
- ismerje a lakodalomhoz kapcsolódó népszokásokat
- legyenek ismeretei a történelem, a földrajz tantárgyhoz kapcsoltan hazánk jellegzetes néprajzi vidékeiről, népviseletéről